NIEUWSGIER

OCHTENDBLAD VOOR INDONESIE

Woensdag 22 Sept. 1948 — Hoofdredacteur : J. G. Gleichman — 4e Jaargang No. 13

Koningin Juliana opent de Staten-Generaal

„In toenemende mate begrip voor ons ernstig streven in Indonesie"

Koningin Juliana heeft gisteren — de derde Dinsdag in September — de gewone zitting der Staten-Generaal op de gebruikelijke wijze geopend met de troonrede. Met een rustige, duidelijke, diep-ernstige stem las Hare Majesteit de rede voor, hetgeen 20 minuten in beslag nam. Toen zij de laatste woorden had gesproken, volgde, der traditie getrouw, een driewerf „Leve de Koningin", ingezet door prof. Kranenburg, voorzitter der Eerste Kamer. Koningin Juliana en Prins Bernhard vertoefden nog enkele mnuten in de z.g. rode salon, alvorens de Ridderzaal te verlaten.

De troonrede

LEDEN der Staten-Generaal. Slechts korte tijd is verlopen sedert ik, nadat mijn moeder afstand deed van de troon en de regering door mij werd aanvaard, in uw midden de eed heb afgelegd en werd ingehuldigd. Met ontroering en dankbaarheid denk ik terug aan de wijze, waarop het vijftigjarig regeringsjubileum mijner moeder werd gevierd en bij de troonwisseling alom uiting is gegeven aan warme gevoelens van aanhankelijkheid ten opzichte van haar, en aan de wijze, waarop men mij heeft welkom geheten. De herinnering aan dit alles zal mij sterken bij het vervullen van de taak, die op mijn schouders is gelegd. Groot zal de inspanning zijn, die van ons allen gevergd wordt om het hoofd te bieden aan de moeilijkheden, waarvoor het nog zo zwaar onder de gevolgen van de oorlog lijdende koninkrijk is gesteld in een wereld, die nog geen wezenlijke vrede kent.

Westeuropese samenwerking

De grote verwachtingen, die de samenwerking der geallieerden in de strijd had opgewekt, ook ten aanzien van samenwerking in vrede, zijn niet in vervulling gegaan. Scherpe tegenstellingen blijven zich openbaren. De regering zal voortgaan om, in het kader der Verenigde Naties, te streven naar de verwerkelijking van de internationale gemeenschapsgedachte. Bijzondere aandacht wijdt zij aan de ontwikkeling van kernen van internationale aaneensluiting, die in de Unie tussen België, Nederland en Luxemburg, en in de samenwerking van de Vijf Mogendheden ingevolge het Verdrag van Brussel, reeds haar levensvatbaarheid heeft bewezen. Een spoedige totstandkoming van de economische unie met België en Luxemburg acht de regering van groot gewicht. Zij werkt met kracht mede aan het wegnemen van de hinderpalen, die aan de realisering van die unie in de weg staan. Ook op sociaal-cultureel gebied wordt een nauwere samenwerking binnen de Benelux, zowel als in verband met het Vijfmogendhedenverdrag, voorbereid. In het bijzonder op het gebied van de gezondheidszorg is de werkzaamheid van Nederlandse zijde in de internationale sfeer toegenomen, mede voor de totstandkoming van de wereld-gezondheidsorganisatie.

De weermacht

De toestand van 's lands financiën noopt ertoe, de militaire krachtsinspanning voor wat betreft de landmacht, vrijwel uitsluitend te blijven richten op het in Indonesië onderhouden van een voor haar taak berekende krijgsmacht. Voorzover betreft de Koninklijke Marine en de Luchtstrijdkrachten wordt daarnaast een begin gemaakt met de vorming van een bijdrage aan de gemeenschappelijke verdediging van de vijf door het Pact van Brussel verbonden Westeuropese mogendheden.

Nieuwe rechtsorde

In aansluiting aan de kortelings tot stand gekomen grondwetsherziening zal krachtig worden voortgewerkt aan het scheppen van een nieuwe rechtsorde tussen Nederland, Indonesië, Suriname en de Nederlandse Antillen, ter verwerkelijking van het gerechtvaardigde streven van de volkeren overzee naar vrijheid, gelijkwaardigheid en zelfstandigheid. Met verheuging mag worden geconstateerd, dat de staatkundige opbouw der federalistische gebieden in Indonesië gestadige voortgang heeft gevonden. In al deze gebieden kan ook een bevrediging, zij het onderling gevarieerd herstel van het economische leven worden waargenomen.

De republiek

De verhouding tot de republiek blijft bij voortduring zorg baren. De op grondslag van de Renville-beginselen gevoerde onderhandelingen hebben nog niet de zozeer gewenste oplossing kunnen brengen. De herhaalde bemoeienis van de Veiligheidsraad met de Indonesische kwestie, ook nadat een commissie vóór de goede diensten in Indonesië met haar werkzaamheden was begonnen, heeft niet steeds bijgedragen tot een weloverwogen behandeling van de ingewikkelde vraagstukken, welke zijn ontstaan door de groei van nieuwe verhoudingen in Zuid-Oost-Azië. Vertrouwd mag intussen worden, dat onze ernstige wil om aan de gerechtvaardigde vrijheids-aspiraties van de volkeren overzee te voldoen op een wijze, die tevens een waarborg biedt voor recht en veiligheid — ook internationaal — in toenemende mate begrip ontmoet.

Nog steeds moeten in Indonesië zware offers worden gebracht. Hulde zij hun gebracht, die — en hierbij denk ik in het bijzonder aan de strijdkrachten ter zee, te land en in de lucht — veelal onder zeer moeilijke omstandigheden met geduld en volharding hun plicht vervullen. Met eerbied gedenk ik hen, die daarbij het offer van hun leven brachten, terwijl mijn warm medegevoelen uitgaat naar de nabestaanden. Een krachtig optreden tegen de orde- en rustverstorende elementen blijft noodzakelijk.

Een regeling van de rechtspositie van ambtelijke en particuliere werknemers onder het nieuwe bestel is in voorbereiding".

(Zie verder pag. 3)

Prinsjesdag

SOMBER en betrokken was de lucht. Een enkele felle regenvlaag striemde van tijd tot tijd door de straten. Maar niets kon het enthousiasme van de ontelbaar velen, die met lange extra-treinen naar Den Haag waren gekomen, blussen. Om van de Hagenaars zelve, voor wie Prinsjesdag altijd al iets zeer bijzonders betekent, niet te spreken.

Van heinde en verre waren zij gekomen, de drukte was enorm. In geen dertig jaar zijn zulke mensenmassa's in Den Haag op de been geweest als deze 21ste September, de dag dat voor de eerste keer Koningin Juliana in de gouden koets van het Noordeinde naar de Ridderzaal reed voor de plechtige opening der Staten-Generaal.

Van Mook blijft voorlopig nog aan het roer

Regering heeft definitief besluit enige maanden uitgesteld

Naar wij uit Den Haag vernemen, heeft de Nederlandse regering in verband met de spanning in Indonesië besloten de kwestie van de landvoogdwisseling enkele maanden uit te stellen, om daarna een definitief besluit te nemen na nieuwe besprekingen met dr Van Mook. Het kabinet en de landvoogd hebben inmiddels overeenstemming bereikt zowel ten aanzien van de houding in verband met de ontwikkelingen in de republiek als betreffende de structuur van de interimregering. Dr Van Mook is thans met de KLM-Constellation, die gisteren van Schiphol vertrok, op weg naar Batavia : het besluit tot deze plotselinge terugkeer werd genomen in verband met de communistische opstand in de republiek.

Verzoek van Batavia

Onze Haagse correspondent seinde als volgt :

Nadat van de voorlopige federale regering te Batavia het verzoek in Den Haag was binnengekomen om de landvoogd met het oog op de communistische greep naar de macht zo spoedig mogelijk naar Indonesië te laten terugkeren, deelde dr Van Mook Maandagochtend aan minister-president Drees mede voornemens te zijn Dinsdag naar Indonesië te vliegen, welk plan door de premier met voldoening werd ontvangen.

Dit werd ook aan de ministerraad medegedeeld, die de noodzaak hiervan erkende. De ministerraad kwam Maandagmiddag en Maandagavond bijeen. Des middags werden de beleidsproblemen nogmaals uitvoerig behandeld, waarbij vooral de houding ten aanzien van de ontwikkelingen in de republiek en betreffende de structuur van de interimregering aan een diepgaande her-overweging werden onderworpen. Op beide punten werd overeenstemming tussen het kabinet en de landvoogd bereikt. Ook des avonds werden zakelijke besprekingen gevoerd, terwijl toen bovendien de personenkwestie opnieuw werd aangesneden. Gezien de spanning in Indonesië werd afgesproken, de kwestie van de landvoogdwisseling, waarover — gelijk gemeld — de beslissing reeds was gevallen, enkele maanden uit te stellen. Bovendien werd besloten, dat alsdan — dus na afloop van die maanden — ten deze alleen een definitief besluit zou worden genomen na nieuwe besprekingen met de landvoogd.

Van Mook's mening

„Ik ga terug, omdat de gebeurtenissen een dusdanige ontwikkeling nemen, dat ik meen niet langer weg te kunnen blijven" — zo zeide dr Van Mook gisterochtend tot de journalisten op Schiphol.

Beslissingen betreffende de thans ontstane situatie moeten in Batavia zelf genomen worden, aldus dr Van Mook. Over een eventuele Nederlandse actie zal te Batavia beslist worden. De Nederlandse regering is volledig bereid de regering-Hatta te steunen. Het is nog nergens geconstateerd, dat de communistische actie op niet-republikeins gebied is overgeslagen.

„Hollanders hebben zich nergens mee te bemoeien" - zegt Hatta

Madioense opstand een interne zaak

Minister Stikker heeft op een persconferentie te Washington verklaard, dat, indien Hatta met een practisch voorstel zou komen voor een oplossing van het republikeins-Nederlandse geschil, de Nederlandse regering zeer zeker „bereid zou zijn hem tegemoet te komen". „Indien Hatta een regeling wenst te treffen met de nieuwe Nederlandse regering", aldus minister Stikker, „zal het kabinet hem zeer zeker willen helpen en steunen". Hij deelde de correspondenten mee : „U kunt dit beschouwen als een boodschap aan premier Hatta, die door middel van Uw berichten wordt overgebracht".

De minister wees erop, dat er thans sprake is van een definitieve splitsing tussen de communisten en nationalisten in Indonesië. Nederland wenst tot een overeenkomst te komen met de nationalistische republikeinse regering, doch slechts wanneer deze concessies doet in essentiële kwesties. De Nederlandse regering verlangt ernstig naar een oplossing te komen inzake het Indonesische probleem, doch niet door het doen van concessies, die de communistische positie zouden versterken.

Hatta's antwoord

In antwoord op de boodschap van minister Stikker verklaarde Hatta volgens Antara, dat de republikeinse regering niet zal toestaan, dat de Nederlanders tussenbeide komen naar aanleiding van de communistische opstand.

„Wij aanvaarden geen enkel voorstel in welke aangelegenheid ook. De republikeinse regering zal niet toestaan, dat de Nederlanders tussenbeide komen in iets, dat op republikeins gebied plaats vindt. De Madioense opstand is geheel en al een interne aangelegenheid en wij zullen onze eigen middelen aanwenden om haar te onderdrukken. De Nederlanders hebben zich nergens mee te bemoeien", aldus Hatta.

Sjarifoeddin en Setiadjit naar Jogja vertrokken ?

Volgens een mededeling van Soeripno voor Radio Gelora Pemoeda, de communistische zender te Madioen, zijn Amir Sjarifoeddin en Setiadjit naar Jogja vertrokken.

Hieromtrent is nog niets gemeld door Radio Jogja of Antara.

NIEUWSGIER

REDACTIE EN ADMINISTRATIE: Sluisbrugstraat 23, Batavia-C. — Tel. Wl. 4067.

ABONNEMENTSTARIEF: ƒ 5.— p. mnd. voor geheel Indonesië (bij vooruitbetaling) Losse nummers ƒ 0.25

ADVERTENTIETARIEF: ƒ 0.40 per millimeterregel. Minimum 10 mm-regels. Uitsluitend à contant.

OPGAVE ABONNEMENTEN:
— Sluisbrugstraat 23, tel. Wl. 4067
— Tjiandjoerweg 13 pav., telf. Wl. 1316
— Kantoor Centrale Bioscoop, Mr.-C., tel. Mr.-C. 1
— Drij. Nix — Landraadweg 3, Bandoeng, telf. Zuid 1081

Tweeërlei aspect

IN Madioen is dus gebeurd wat met grote mate van zekerheid te voorspellen was dat zou gebeuren: een greep naar de macht door de republikeinse communisten. Men zag het spel der communisten met bijna dodelijke precisie gespeeld in een politieke wereld, die als was in de handen van deze bedreven agitatoren gekneed werd. De opleiding der communisten te Moskou is op heviger tegenstand gepre-pareerd: men leert daar het spel te spelen tegen opponenten, die evenzeer in het hanteren van sofismen en demagogische middelen bedreven zijn als de leerlingen der Moskouse kweekschool — en de opleiding der communistische agitatoren is er op gericht, deze politieke vossen te slim te zijn.

Tegen dit georganiseerde offensief heeft de Jogjase politieke wereld weinig anders in te brengen gehad dan de zwaarte, die zij aan de massa der conservatieve aanhangers wist te ontlenen. Een stemming van „It can't happen here", argumenten als „de Islamitische boer is niet ontvankelijk voor deze politieke leer, die een (industrie)-proletariaat nodig heeft", gaven de organisatoren van een communistische staatsgreep vrij spel: men ziet, ook hier, weer wat een verhoudingsgewijs kleine, maar grondig georganiseerde macht vermag tegen inertie en laissez-faire. Dat de nog zittende republikeinse regering wellicht krachtige middelen te baat zal nemen om de ramp, die thans over deze jonge staat is gekomen, te keren, kan niets meer afdoen aan het feit, dat het niet-communistische deel der republikeinse leiders niet in staat is gebleken, deze tragedie van de republiek af te wenden.

Ramp, tragedie zeiden wij. Een ramp en een tragedie, omdat thans verloren gaat wat velen in en buiten de republiek gedroomd hebben: waaraan velen in de laatste maanden zijn gaan twijfelen, maar dat men zonder tegenbewijs toch als mogelijk bleef beschouwen: de proef, dat een zuiver Indonesisch bewind, ondanks alle economische en andere moeilijkheden, toch de innerlijke kracht zou opbrengen zonder welke geen regering ter wereld kan bestaan. Het verloop der onderhandelingen, en duidelijker nog de smokkelaffaire en de georganiseerde infiltratie bewezen, wat Hatta enige dagen geleden in zijn regeringsverklaring voor het Werkcomité van het KNIP met zoveel woorden zei: deze regering der republiek kent geen beleid, dat in innerlijke overtuiging haar eigen grenzen heeft gesteld, maar improviseert en laat haar houding van de omstandigheden afhangen. In deze wereld......

*

Een tweede aspect van deze ontwikkeling geeft een minder dramatisch beeld: de kaarten liggen thans op tafel, de scheidslijnen in de republiek zelve zijn getrokken, en zullen spoedig nog scherper worden, het ten aanzien van de republiek te volgen beleid kan duidelijker en klaarder zijn. Het zal de winst zijn, die dit onverkwikkelijk gebeuren, waarvan als steeds weer de kleine man het slachtoffer zal worden, oplevert — winst ook voor de republiek zelve.

Republikeinse regering wil tegen Madioen optreden van Kediri uit

Arrestaties in vele plaatsen

Uit verschillende plaatsen in de republiek meldt Antara, dat speciale voorzorgsmaatregelen genomen zijn tegen de communistische leiders. Zo is de republikeinse politie in Magelang begonnen de voornaamste communistische leiders te arresteren. Er werd een avondklok ingesteld van 19 tot 5 uur. Het plaatselijke blad „Penghala Rakjat" is er verboden.

In Kediri werd een avondklok ingesteld van 18 tot 6 uur. Alle regeringskantoren en strategische punten werden onder militaire bewaking gesteld. Het Kedirise is onder militair bestuur gesteld onder kolonel Soengkono, die enige dagen geleden benoemd werd tot commandant van de republikeinse strijdkrachten in Oost-Java. Kolonel Soengkono heeft volledige volmacht ontvangen voor het ondernemen van acties tot herstel van het republikeinse bestuur in geheel republikeins Oost-Java.

Sjahrirs socialisten

De in Jogja aanwezig leiders van Sjahrirs socialistische partij hebben een verklaring uitgegeven, waarin zij zeggen het te betreuren, dat de betrekkingen tussen de politieke partijen onderling en die tussen de P.K.I. en de republikeinse regering in „vijandschap zijn verkeerd". De verklaring zegt te hopen, dat de regering inderdaad de democratie handhaaft en de belofte zal nakomen, dat de „regeringsacties uitsluitend gericht zullen zijn tegen de optandelingen en niet tegen een politieke ideologie". De verklaring zegt voorts, dat indien de Madioen-affaire inderdaad is, zoals zij geschilderd werd door de regering, zij „in uitwerking revolutionnair, doch in essentie reactionnair of zelfs contra-revolutionnair" is.

Soesoehoenan achter Soekarno-Hatta

Dinsdagavond verklaarde de soesoehoenan van Soerakarta in een korte rede voor radio-Solo, achter de regering van Soekarno en Hatta te staan en deze regering te erkennen als de enige wettige regering van de republiek Indonesië.

Hij zeide teleurgesteld te zijn over het feit, dat politieke meningsverschillen hebben geleid tot gewapende vijandelijkheden, waarbij ook Solo betrokken werd. Het Indonesische volk in het algemeen en het volk van Solo in het bijzonder riep hij op, het doel te blijven nastreven zoals gesteld werd in de proclamatie van 17 Augustus 1945. Voorts spoorde hij het volk aan eveneens trouw te blijven aan de regering van Soekarno en Hatta en volle medewerking te verlenen, opdat de rust in het gebied der republikeinse gebied hersteld worde.

Geen rebellie, maar opruiming

Kolonel Djokosoejono, die door de communisten is benoemd tot „militair gouverneur van het gewest Madioen" zeide, dat de communistische staatsgreep geen rebellie is, maar een verberering van wat Soekarno en Hatta hebben gedaan, aldus een bericht van de communistische radiozender. „Het voornaamste doel van de revolutie is het houden van een opruiming in het republikeinse leger van de reactionnaire en koloniale groepen", aldus Djokosoejono, die het republikeinse leger voorts beschuldigde van een „opruimingscampagne" onder de jonge revolutionnaire strijdkrachten in Solo. Als antwoord daarop hebben de communisten de koloniale en reactionnaire groepen in Madioen gearresteerd.

Djokosoejono was hoofd van het republikeinse bureau voor de volksstrijdkrachten.

Moeso's radiorede

In zijn rede voor Radio Gelora Pemoeda zei Moeso o.a. nog het volgende: „Onze revolutie staat onder nationaal-communistische leiding. Zij keert zich tegen het imperialisme in het algemeen. Dit imperialisme was de belangrijkste oorzaak van het slechter worden van de politieke en economische toestand in de republiek en van de onmacht van het volk en de arbeiders in het bijzonder om zich te verheffen uit de ellende, welke het gevolg is van de Nederlandse en Japanse overheersing.

Meer dan twintig millioen Indonesische vrouwen zijn weduwe geworden doordat hun echtgenoten in de Japanse tijd romusha werden. Soekarno laat het volk van Indonesië thans kiezen tussen Soekarno en Moeso. Het antwoord van het volk is: Soekarno en Hatta zijn knechten van Japan en Amerika", aldus Moeso.

Reeds op 12 September?

Antara meldt, dat blijkens een vertraagd bericht van de Madioense correspondent van het republikeinse blad „Moerba" de revolutie in Madioen reeds op 12 September plaats had. De communistische staatsgreep werd volgens het blad „op perfecte wijze" uitgevoerd door een gelijktijdige actie uit de omliggende dorpen. De correspondent onthulde, dat de communisten twee bataljons hadden gestationneerd te Ngawi, 25 kilometer ten noorden van Madioen, een bataljon in Madioen zelf, een bataljon in Ponorogo, 25 kilometer ten zuiden van Madioen, en een bataljon in Magetan, 20 kilometer ten Westen van Madioen. Het omverwerpen van het republikeinse bestuur in Madioen was de „finishing touch" van de gehele staatsgreep. De reden veroorzaakten volgens de correspondent hevige agitatie door te zeggen, dat de regering van Hatta en Soekarno reeds was gevallen. De aanhangers van Tan Malaka werden als Trotskyisten gebrandmerkt en de leden van de Masjoemi werden als verraders aangeduid. De enige politieke partijen, die in het communistische gebied zijn toegestaan, zijn de PKI en de „Sarekat Rakjat".

Onder bedreiging met een revolver werden verschillende personen gedwongen om toe te treden tot deze partijen. Verschillende prominente figuren traden uit vrees toe, aldus de correspondent van „Moerba".

Brit in wapensmokkelzaak gearresteerd

In Singapore is een niet met name genoemde Engelsman gearresteerd, die en aandeel heeft gehad in het complot van wapensmokkelaars, dat de vorige week ontdekt is. In totaal zijn thans negen arrestaties verricht. Algemeen is men van mening, dat deze bende ook betrokken was bij de republikeinse opium-affaire. Twee der verdachten zijn ontsnapt. Volgens het ministerie van buitenlandse zaken der VS luiden de namen van drie der door de Nederlandse politie gearresteerde Amerikanen: William Hallim, piloot van de Catalina, Albert Wonstall en Connie Seigrist. De naam van de gearresteerde Philippijn luidt Primitivo Masil.

De bij Tandjong Pinang in beslag genomen Catalina-vliegboot is inmiddels geïdentificeerd als de PI-C 24 van de op de Philippijnen gevestigde „Insular Airways Corporation". Het toestel had op 13 September jl. Manilla verlaten zonder in het bezit te zijn van de, voor een internationale vlucht benodigde papieren.

De demobilisatie

Omtrent enigerlei wijziging in het demobilisatieschema naar aanleiding van de jongste ontwikkelingen in de republiek is nog geen enkele beslissing genomen — zo deelde men ons van bevoegde zijde mede naar aanleiding van het hardnekkige gerucht, dat de demobilisatie zou zijn uitgesteld.

Communisten de baas in Tapanoeli

Over de toestand in Tapanoeli meldt Aneta's correspondent te Medan nader, dat de „sociale revolutie" nog voortduurt, doch dat de communistische laskars het heft al vrijwel geheel in handen hebben. De T.N.I. is uitgeschakeld. Practisch de gehele republikeinse intelligentia van Tapanoeli is door de communisten gearresteerd.

Een dode bij overval op ondernemingstruck

Terroristen hebben Maandagochtend een truck van de onderneming Halimoen beschoten op de weg van Tjibadak naar Oebroeg, in de nabijheid van de kalkfabriek. Een der inzittenden, een Indonesische employé van de onderneming Halimoen, werd hierbij gedood.

Enige minuten later passeerden toevallig enige militaire auto's de plaats waar de truck beschoten was. Onmiddellijk werd het terrein aan beide zijden van de weg afgezocht, doch tevergeefs.

Een pick-up van dezelfde onderneming werd korte tijd hierna op dezelfde weg, doch wat verder op, eveneens beschoten. Een inzittende van deze pick-up werd licht gewond, aldus meldt Aneta uit Bandoeng.

Arbeiders en boeren te Ternate hebben een motie aangenomen, waarin bij de regering werd aangedrongen op het uitvaardigen van een wet tot verbetering van hun lot.

Grote ECA-toewijzingen voor het laatste kwartaal van 1948

Belangrijke vermindering der toewijzingen verwacht, tenzij VS nieuwe fondsen geven

Het bureau van de ECA te New York heeft nieuwe toewijzingen bekend gemaakt voor het vierde kwartaal van 1948. Nederland zal $ 130 millioen ontvangen, Indonesië $ 30 millioen. In totaal zal in dit kwartaal $ 1.769 millioen door de VS aan de wederopbouw van Europa worden ten koste gelegd.

Na deze laatste, grote toewijzing, is voor het eerste kwartaal van 1949 nog slechts $ 786 millioen beschikbaar. Dit houdt dus in, dat ofwel de toewijzingen veel kleiner zullen moeten worden, dan in de vorige kwartalen, ofwel aan het Amerikaanse congres aanvullende fondsen zullen moeten worden gevraagd. De laatste oplossing lijkt het meest waarschijnlijk, doch enige zekerheid hieromtrent kan uit den aard der zaak nog niet gegeven worden.

Paul Hoffman waarschuwt

De directeur van de ECA, Paul Hoffman, heeft zich intussen verplicht gezien de regeringen der landen, die toewijzingen ontvingen voor het vierde kwartaal 1949, te waarschuwen, dat een deel van het thans toegezegde bedrag moet beschouwd worden als een voorschot op de toewijzingen der volgende kwartalen. Dat ditmaal de toewijzingen zo groot geweest zijn wordt verklaard, doordat ECA op deze wijze de verschillende regeringen in staat wil stellen fondsen te reserveren voor aankopen, die eerst op langere termijn kunnen worden afgesloten.

Nederland en Indonesië

In het eerste jaar van de Marshall-hulp, dat loopt van 1948 tot en met 30 Juli 1949, zullen Nederland en Indonesië tezamen een bedrag van 571,2 millioen dollar ontvangen.

Hiervan komt $ 496 millioen rechtstreeks uit de VS, terwijl het saldo het verschil tussen de debet- en creditsaldi voorstelt, die Nederland heeft ten opzichte van de andere Europese Marshall-landen. Zoals bekend ontvangen de crediteurlanden een speciale toewijzing van de VS, welke zij als de betaling van hun creditsaldo dienen te beschouwen, hetgeen dus een indirecte steun aan de debiteurlanden betekent. Op deze wijze worden bijv. de $ 72½ millioen, die Nederland aan België verschuldigd is, vereffend. Daartegenover moet Nederland met de toewijzingen die het zelve rechtstreeks ontvangt, de vorderingen die het op andere landen (bijv. de Franse zône van Duitsland, Oostenrijk enz.) heeft, vereffenen.

Het aandeel van Indonesië in de totale toewijzingen, rechtstreekse en indirecte, welke Nederland in het eerste jaar van het plan-Marshall zal ontvangen, bedraagt $ 84 millioen.

Koningin Juliana's eerste troonrede

Subsidies op levensmiddelen zullen geleidelijk worden verminderd

De Amerikaanse hulp kwam juist op tijd

In aansluiting op hetgeen wij op pag. 1 publiceerden, volgt hier het vervolg van Koningin Juliana's eerste troonrede:

„DE Nederlandse en Surinaamse regeringen beraden zich op een nauwere handels-politieke samenwerking, waarmee een regeling gepaard gaat van het onderlinge betalingsverkeer. Het ligt in het voornemen ook met de Nederlandse Antillen soortgelijke regelingen te treffen.

Het in de naaste toekomst wederom sluitend maken van de betalingsbalans met het buitenland blijft een voorwerp van aanhoudende zorg. Hoewel de resultaten, die tot nu dank zij de gemeenschappelijke krachtsinspanning konden worden bereikt, tot dankbaarheid stemmen, moet nog een moeilijke weg worden afgelegd.

Nog steeds moet in belangrijke mate een beroep worden gedaan op vreemde hulpmiddelen. Indien de Amerikaanse hulpverlening niet tijdig ware geschied, dan zou een ernstige terugslag in het herstel van de volkswelvaart onvermijdelijk zijn geweest. Ons land is dan ook grote dank verschuldigd aan het Amerikaanse volk, dat op grootse wijze daadwerkelijke belangstelling voor Europa toont.

Industrialisatie

Zowel uit het oogpunt van bevordering van de export als ter waarborging van voldoende werkgelegenheid voor de steeds groeiende bevolking is een krachtige industrialisatie dringend noodzakelijk. Hoewel de regering de technische vraagstukken, die hierdoor worden opgeroepen, geenszins onderschat, is zij van mening, dat het industrialisatievraagstuk in de eerste plaats een economisch probleem is. Zij acht het daarom een belangrijk deel van haar taak voor zover dat in haar vermogen ligt economische omstandigheden te scheppen, die het bedrijfsleven tot een gezonde uitbreiding van de industriële capaciteit prikkelen.

Op het gebied van de productie en consumptie zal al het mogelijke worden gedaan om meer normale verhoudingen te herstellen, een en ander naar mate de deviezenpositie zulks toelaat. Een afneming van de schaarste zal het mogelijk maken de overheidsbemoeiïng met het bedrijfsleven te verminderen. Een beperking van de invoer zal echter als gevolg van het tekort aan buitenlandse betaalmiddelen nóg onvermijdelijk blijven.

De indiening van verschillende wetsontwerpen op het gebied van de middenstandspolitiek kan in de loop van het zittingsjaar worden verwacht. Gestreefd wordt naar een verbetering van de materiaalpositie in de bouwnijverheid en mede daardoor naar de opvoering van de arbeidsproductiviteit, teneinde het bouwprogramma speciaal voor wat betreft de woning- en bedrijfsbouw te kunnen vergroten.

Levensmiddelenpakket

Met het oog op de voorbereiding van een economische unie met de Beneluxpartners zowel als op de noodzakelijkheid tot verlichting van de lasten voor de schatkist zullen de subsidies op levensmiddelen gelijdelijk worden verminderd of beëindigd.

De regering zal daarbij nauwgezet rekening houden met de gevolgen daarvan voor de kosten van het levensonderhoud en bij de te volgen loon- en prijspolitiek de instandhouding van sociaal gerechtvaardigde en economisch verantwoorde loon- en prijsnormen blijven bevorderen. De zorg voor de behoeften van kinderrijke gezinnen heeft de bijzondere aandacht van de regering. Overwogen wordt op welke voet aan de daartoe door de werkgevers in het leven geroepen fondsen de gelegenheid is te geven uitkeringen te doen in individuele gevallen, waarin mede als gevolg van het gezin de inkomsten beneden een sociaal gerechtvaardigd peil blijven. Voorts is een wijziging van de wettelijke kinderbijslag-regelingen in overweging teneinde in die regelingen de nodige correcties aan te brengen.

In aansluiting aan het enkele maanden geleden uitgebracht rapport wordt een algehele herziening van de sociale verzekeringen ter bevordering van meer eenheid en tot het uitbreiden dier verzekeringen tot daarvoor in aanmerking komende groepen zelfstandigen verder voorbereid, mede teneinde te voorzien in een duurzame regeling ten behoeve van ouden van dagen bij beëindiging van de thans geldende tijdelijke voorziening. De voorbereiding van het wetsontwerp op ziekenfondsen zomede van een nieuwe wettelijke organisatie voor de gezondheidszorg zal met bekwame spoed worden voortgezet.

Landbouwpolitiek

De landbouwpolitiek van de regering zal zijn gericht op verhoging van de traditionele bodemproductie, de intensivering van het landbouwbedrijf, alsook op het verzekeren van de bestaanszekerheid van boeren en tuinders in goedgeleide bedrijven mede door een zekere mate van productie- en marktordening, waarbij in het bijzonder aandacht zal worden geschonken aan het vraagstuk der kleine boeren. Door voorstellen ter verbetering van de ruilverkavelings wetgeving en pachtwetgeving, alsmede door het beheersen van de pacht- en koopprijzen verwacht de regering een doelmatig gebruik van grond te bevorderen. Gezien de gunstige ontwikkeling in de binnenlandse productie en de toestand op de wereldmarkt mag een voortgaande verbetering in de voedselvoorziening worden verwacht.

De begroting

Ofschoon de financiële toestand moeilijk is, vertoont de begroting voor 1949 een belangrijk gunstiger beeld dan die over het lopende jaar, een resultaat dat ten dele verkregen is door de gunstiger verwachtingen met betrekking tot de middelen en anderdeels door beperkingen in de uitgaven. Met de voorstelling, dat de bevordering van de volkswelvaart van primair belang is en dat aan de eisen van sociale rechtvaardigheid niet tekort mag worden gedaan, zal aan een verdere inkrimping van de overheidsuitgaven bij voortduring aandacht moeten worden geschonken. Intussen dient er op worden gerekend, dat voor het herstel van Indonesië ook in het komende jaar een beroep op Nederland voor financiële hulp in de vorm van credietverlening zal worden gedaan.

Hoewel dank zij de buitenlandse credietverlening en het verbeterde begrotingsbeeld het gevaar voor een inflatie is geweken, dient te worden voorkomen, dat opnieuw inflatoire krachten de overhand krijgen. Er zal met name in verband met de verdere afwikkeling van de geldzuivering voorzichtigheid moeten worden betracht. Op het gebied van belastingheffing zal worden voortgegaan met een herziening in sociale en economische zin. Enige verlaging in het tarief van de inkomsten- en loonbelasting is in overweging, evenals een tegemoetkoming aan het bedrijfsleven met betrekking tot de berekening van de belastbare winst. Voorts zal worden gestreefd naar een vergroting van de rechtszekerheid voor belastingplichtigen en naar een vereenvoudiging van de bestaande belasting-wetgeving.

Verkeer en waterstaat

De geboden uiterste soberheid leidt er toe, dat in het komende jaar in hoofdzaak slechts werkzaamheden, nodig voor het behoud van de bestaande verkeersverbindingen en andere waterstaatswerken of ter voltooiing van reeds aangegane overeenkomsten zullen kunnen worden uitgevoerd. De indijking van de Zuiderzee wordt verder voorbereid. Op korte termijn kan de indiening worden verwacht van een wetsontwerp betreffende de samenwerking tussen de gemeenten onderling en van de gemeenten met andere lichamen.

De politie

De regeling van de taakverdeling en de organisatie van de politie zal opnieuw onder het oog worden gezien. Daartoe zal een commissie worden ingesteld, welke de regering op korte termijn advies zal hebben uit te brengen. Voorstellen zullen worden gedaan ter uitvoering van artikel 195-A der grondwet. Aan de in te stellen commissie zal worden opgedragen de regering van advies te dienen omtrent de vereenvoudiging van de pensioenwetgeving. Werden in het voorjaar 1948 enkele maatregelen tot verbetering van de salarispositie van het rijkspersoneel aangekondigd en reeds tendele geëffectueerd, de verwezenlijking van de toegezegde technische herziening kan, naar het zich laat aanzien, binnenkort worden verwacht.

Politieke delinquenten

Het probleem der politieke delinquenten heeft de voortdurende aandacht van de regering. Aanvang wordt gemaakt met de behandeling van gevallen van jeugdige delinquenten, ten aanzien van wie een onderzoek naar de mogelijkheid van reclassering zal worden ingesteld.

De liquidatie van de buitengewone maatregelen op het gebied van recht en rechtbedeling zal met kracht worden nagestreefd. Wettelijke voorziening betreffende het gevangeniswezen zijn in vergevorderde staat van voorbereiding.

Het onderwijs

Bij verschillende typen van onderwijs heeft het opvoedings- en vormingsaspect de bijzondere belangstelling van de regering. Ter vervulling van de functie van het onderwijs ten opzichte van de enkeling en de gemeenschap zijn nauwe verstandhouding en samenwerking tussen de leerkrachten bij de onderscheiden soorten onderwijs nodig. De regering streeft er naar, dat uitzonderlijke aanleg in onze maatschappij vroegtijdig wordt onderkend en dat meer gelegenheid wordt geboden die begaafdheid tot ontplooing te brengen. Om aan de eisen van een steeds verder voortschrijdende specialisering op wetenschappelijk gebied het hoofd te kunnen bieden, zal het nodig zijn zonder inbreuk te maken op de vrijheid van het onderwijs in overleg met instellingen van het hoger onderwijs op een taakverdeling aan te sturen. Tot behoud en verhoging van het peil van het cultuurleven zal aan de zorg voor de kunst bijzondere aandacht worden besteed. In gevorderde staat van voorbereiding zijn wetsontwerpen tot regeling van het kweekschoolonderwijs, tot regeling van het voorbereidend hoger en algemeen vormend middelbaar onderwijs, tot regeling van zuiver wetenschappelijk onderzoek en tot regeling van het tuchtrecht bij het perswezen.

Wetsontwerpen

Reeds zijn tal van belangrijke wetsontwerpen bij u aanhangig gemaakt, op welker afdoening de regering prijsstelt. Ik noem u in het bijzonder de ontwerpen inzake de regeling van materiële oorlogsschade, de publiekrechtelijke bedrijfspensioenfondsen, de afwikkeling van de geldzuivering, de rechtshandelingen ten aanzien van landbouwgronden, het tegengaan van lichtvaardige echtscheidingen, de wijziging van het ontslagrecht, de regeling voor de opsporing, vervolging en berechting van economische delicten, de credietverstrekking aan Nederlandsch-Indië, de oprichting van een Nederlandsch-Indonesische maatschappij tot financiering van het herstel in Indonesië en tijdelijke voorzieningen ten behoeve van de wederopbouw en bevordering van de bouwnijverheid. Veel zal dus van uw werkkracht worden gevraagd.

Met de bede, dat God ons allen kracht en wijsheid moge schenken, nodig voor het vervullen van onze taak, verklaar ik de gewone zitting van de Staten-Generaal geopend".

Vredes-missie

EEN „vredes-missie", bestaande uit een schoorsteenveger uit Nottingham in Engeland en zijn vriend, die besloten hadden naar Moskou te reizen om daar eens „met Stalin te gaan praten" moest haar reis in Londen onderbreken en keerde Zondagavond in Nottingham terug. De twee buitengewone gezanten hadden een bezoek gebracht aan het Sovjet-consulaat. „De Russische consul heeft ons verzocht naar huis terug te keren en daar af te wachten tot onze papieren uit Moskou terugkomen", verklaarde de schoorsteenveger aan de journalisten in zijn woonplaats. Hij voegde er nog aan toe, dat hij nog steeds vól vertrouwen was.

Jhr. mr dr E. A. van Beresteyn, oud-lid van de Tweede Kamer, is te 's Gravenhage op 72-jarige leeftijd overleden. Behalve op politiek gebied was jhr. van Beresteyn zijn gehele leven ook zeer actief op het gebied van kunst en wetenschap.

Stofwolk boven Vesuvius

Boven de Vesuvius is plotseling een grote rookwolk gekomen en men begon reeds te vrezen, dat de vulkaan weer zou gaan werken; geologen verklaarden echter later dat het geen rook was, die boven de Vesuvius hing, maar een stofwolk, die veroorzaakt is door werking in de krater.

De Vesuvius heeft geen enkel teken van werking meer gegeven sinds April 1944. De verklaring van de geologen heeft de bevolking toch niet geheel gerust kunnen stellen. Men vreest nog steeds, dat de werking in de krater tot gevolg zal hebben, dat de vulkaan weer actief wordt.

FILM

Een kleurenfilm die verboden werd

Kapitein H. van Alsem van de Legerfilmdienst is, naar het „Algemeen Handelsblad" meldt, geschorst, omdat hij een kleurenfilm van de plechtigheden op 6 September j.l. in Amsterdam tevens voor commerciële doeleinden heeft aangewend. Deze kleurenfilm is één dag in een Haagse bioscoop vertoond, doch daarna is zij uit de circulatie genomen. Hoewel aan kapitein Van Alsem uitdrukkelijk was medegedeeld, dat hij van de plechtigheid in de Nieuwe Kerk geen kleurenfilm mocht maken, heeft hij naar verluidt, een der fotografen van de Legerfilmdienst, aan wie was toegestaan in de kerk foto's te maken, opdracht gegeven te filmen.

Het licht in de kerk was evenwel onvoldoende, zodat deze fotograaf uit eigen beweging het filmen na korte tijd heeft gestaakt. Niettemin heeft kapitein Van Alsem ook kleurenfilmbeelden van de plechtigheid in de Nieuwe Kerk ter vertoning gebracht. Naar een en ander is thans een onderzoek gaande. Ten behoeve van dat onderzoek heeft kapitein Alsem vrijwillig de door of namens hem opgenomen kleurenfilms en de daarvan gemaakte copieën in handen gesteld van de verwijzings-officier bij de generale staf, de hoogste vervolgingsautoriteit van de militaire justitie.

Dead of Night

In samenwerking met de Filmliga Indonesië organiseerde de Bataviase Kunstkring Maandag een filmavond in de Dierentuinzaal. Na een inleiding van de voorzitter van de Liga, die het werk van de regisseur Cavalcanti en de betekenis van de film van deze avond uiteenzette, werd „Dead of Night" vertoond. Deze Britse film is eigenlijk een combinatie van vijf verhalen, variaties op het grondthema van de rolprent: het para-normale. Het hoofdverhaal, dat de vijf „novellen" samenbindt, is gebaseerd op het zg sentiment du déjà-vu — het gevoel, dat ons soms in een bepaalde situatie bevangt „dit al eens eerder meegemaakt te hebben", en de vijf novellen zelf hebben dergelijke para-normale ervaringen tot onderwerp. Het is een merkwaardige film geworden: zeer boeiend, suggestief en met prachtige beelden, en gelardeerd met een kurkdroge Britse humor. Gebrek aan plaatsruimte verbiedt ons uitvoeriger in te gaan op onderwerp en uitwerking van deze film: Kunstkring en Liga kunnen met voldoening — een tjokvolle zaal — op deze avond terugzien.

Nederland herstelt zich van zijn wonden

De millioenennota van Lieftinck geeft hoop voor de toekomst

De minister van financiën, prof. mr P. Lieftinck, heeft de jaarlijkse millioenennota aan de Tweede Kamer voorgelegd.

Een geleidelijke verbetering van de financiële toestand des lands zal weldra het stadium bereikt hebben, waarin niet alleen, zoals in 1949, de gewone dienst een overschot laat, maar waarin ook de buitengewone dienst I (dienst var uitgaven van aflopend karakter uit oorlog en bezetting volgend) nagenoeg geheel uit de gewone middelen zal kunnen worden gefinancierd, hetgeen blijkt uit de volgende cijfers:

Uitgaven: gewone en buitengewone dienst I in totaal 3.232.876.620 gulden.

Middelen: gewone dienst en buitengewone dienst I in totaal 3.231.162.991 gulden.

Nadelig saldo: 704.629 gulden.

Hierbij wordt aangetekend, dat rekening moest worden gehouden met de nieuwe financiële verhouding tussen rijk en gemeenten, waardoor de laatstgenoemden 100 millioen meer ontvangen dan volgens de oude regeling.

Bij bovenstaande berekening dient verder in aanmerking te worden genomen, dat de uitgaven ten laste van de buitengewone dienst I voor een belangrijk deel met kapitaalsuitgaven gelijk zijn te stellen, voorzover zij namelijk het nationale vermogen versterken. Dit geldt in meerdere of mindere mate voor de belangrijke uitgaven wegens herstel der oorlogsschade ad 482 millioen, de tranche van 1949 van het grote plan voor herstel van oorlogsschade. In dat wetsontwerp wordt voor deze uitgaven in een speciale dekking voorzien, namelijk de jaarlijks terugkerende belastinginkomsten tot een bedrag van circa 250 millioen gulden, en, voorzover de stand der middelen daartoe noodzaakt, leningen voor het restant.

De uitgaven voor het herstel der oorlogsschade, voorzover de 250 millioen te boven gaande moesten, zoals reeds is opgemerkt, gefinancierd worden door leningen. Onder de huidige conjunctuur, nu de belastinginkomsten uitzonderlijk rijkelijk vloeien, verdient het stellig aanbeveling, ten aanzien van een zodanige financiering terughoudendheid te betrachten en een zo groot mogelijk deel van de uitgaven, die met kapitaalsuitgaven zijn gelijk te stellen, uit de lopende middelen te dekken. En dat te meer, daar de schuldaflossing tot een minimum beperkt wordt, namelijk tot een bedrag van 77,7 millioen.

Uitgaven buitengewone Dienst II (kapitaalsuitgaven). Deze worden voor 1949 geraamd op 365.640.310 gulden. Hierbij wordt opgemerkt dat kapitaalsuitgaven bij deze definitie en afgezien van de financiële conjunctuurpolitiek, door leningsgelden gedekt mogen worden. In het raam van een financiële conjunctuurpolitiek zou kunnen worden gesteld, dat ditmaal zelfs de kapitaalsuitgaven uit de opbrengst der belastingen zouden moeten worden gedekt. Een dergelijke fiscale politiek zou echter een zo zware last op het bedrijfsleven leggen, dat het herstel niet bereikt zou worden.

Een vergelijking met de vastgestelde begroting 1948 wijst uit, dat het nadelig saldo van de gewone dienst en van de Buitengewone Dienst I thans veel gunstiger uitkomt. Dit is voor een belangrijk deel het gevolg van de omstandigheid, dat het voor 1949 verantwoord is geacht de middelen 440 millioen hoger te ramen dan voor 1948. Aan de andere kant zijn de uitgaven 285 millioen lager gesteld.

Het nadelig saldo van het landbouw-egalisatiefonds kwam op de begroting van 1948 voor met 498.235.000 gulden (het werkelijke nadelige saldo van dit fonds zal echter volgens de thans opgestelde berekeningen ongeveer 602 millioen belopen) tegenover een raming voor 1948 van ruim 364 millioen gulden.

Voor de woningbouwvoorzieningen is totaal geraamd ƒ 54.000.000.—. Vergeleken met de begroting voor 1948, waarin onder kapitaalsuitgaven 249 millioen gulden voor woningbouwvoorzieningen is uitgetrokken betekent dit een belangrijke verlaging.

Vermogenspositie van het rijk

Onder het hoofd Vermogenspositie van het Rijk wordt ondermeer gezegd:

Van het totaal der verplichtingen op korte en lange termijn (inbegrepen de verplichtingen wegens oorlogsschade) ad 34,6 milliard gulden, is ongeveer negentien milliard gedekt door activa.

Het nadelig saldo moge op het eerste gezicht hoogst ongunstig lijken, indien wordt bedacht, dat wetenschappelijk wordt verdedigd, dat niet door activa gedekte verplichtingen in normale omstandigheden gelijk mogen staan met het nationaal inkomen van een jaar, dan geven deze cijfers een andere indruk.

Het nationaal inkomen voor 1949 wordt berekend — bij een productiviteit per hoofd van de bevolking van circa 90% van voor de oorlog — op ruim dertien milliard gulden. Neemt men in aanmerking dat over enige jaren de productiviteit op het oude niveau zal zijn hersteld en het nationaal inkomen dus gestegen, dan mag gesteld worden, dat de situatie niet al te onbevredigend is. Gezien echter de huidige hoogte van het volksinkomen — gunstig beïnvloed door de conjunctuur — en gelet op de mogelijkheid, dat dit niveau niet gehandhaafd zal blijven, moet hieruit geconcludeerd worden, dat het beleid erop gericht moet zijn het ongedekte gedeelte van de staatsschuld te reduceren.

De credieten aan Indonesië

Onder het hoofd „Afzonderlijke onderwerpen" wordt gezegd over de financiële verhouding met Indonesië:

De credieten aan Indonesië worden niet in de begroting tot uitdrukking gebracht. Aan deze zal een wettelijke grondslag gegeven worden door het aanhangige wetsontwerp nopens de credietverstrekking aan Indonesië.

Voorts vestigt de minister de aandacht op de kasgeldbehoefte van de Indische dienst in Nederland en op de bijdragen, welke de regering zal geven voor de wederopbouw van Indonesië in de vorm van deelneming in het kapitaal van de op te richten „Nederlands-Indonesische maatschappij tot financiering van het economisch herstel in Indonesië n.v.", en die van garanties aan in het Koninkrijk gevestigde natuurlijke en rechtspersonen, die in Indonesië hun bedrijf uitoefenen.

De deviezenpositie

De minister is voornemens t.z.t. aan de Staten-Generaal een nader overzicht te verschaffen van 's Lands deviezenpositie, speciaal gezien in het licht van de ERP-steun. Alvorens hiertoe overgegaan kan worden, zal ondermeer moeten vastaan welke bedragen voor het „fiscal year" 1948/'49 beschikbaar worden gesteld en welke bestedingsvoorschriften voor het gebruik van deze bijdragen in acht moeten worden genomen.

Op grond van deze gegevens zal dan tevens het programma voor het gebruik van deze bijdragen worden opgesteld.

Slotbeschouwing

In de slotbeschouwing geeft de minister een samenvattende typering van het stadium, waarin het economisch herstel zich bevindt. Na te hebben gereleveerd dat de reeds vorig jaar uitgesproken verwachting van een niet-onbevredigende ontwikkeling van de economische toestand in Nederland, aangaande de financiële verhouding haar bevestiging vindt in de huidige omstandigheden, neemt de minister enkele onderdelen van het economische leven in beschouwing.

De bruto productie index in 1948 zal, naar wordt verwacht, die van 1938 met drie procent overtreffen. Dit betekent echter nog geen volledig herstel van het vooroorlogs productieniveau, omdat de bevolking sedert 1938 met circa dertien procent is toegenomen, zodat bij een evenredige vermeerdering de productie tot 113 moest zijn gestegen.

De productiviteit per hoofd der bevolking bedraagt nog slechts 90% van die in 1938. Hierin zal in hoofdzaak door verdere aanvulling en modernisering van de industriële en agrarische outillage verbetering moeten worden gebracht; doch ook de arbeidsinspanning zal moeten worden verhoogd.

De wereldmarktprijzen liggen in het algemeen nog op hoog niveau. Niettemin is er in de agrarische sector een prijsdaling merkbaar welke — naast de ingrijpende wijziging in beleid — een der oorzaken is van de lagere uitgavenramingen ten laste van het Landbouwegalisatiefonds. De vermindering van het nadelig saldo van dit fonds weerspiegelt ondermeer een belangrijke stap in de richting van beperking der politiek van prijssubsidies en van de opheffing van vele belemmerende bepalingen ten aanzien van de goederen circulatie. Verdergaande stappen op dit laatste gebied zijn in verband met de deviezenpositie in hoge mate afhankelijk van de omvang der buitenlandse hulpverlening, welke in de komende tijd zal kunnen worden verkregen.

Evenals het vorig jaar riep de minister het Nederlandse volk thans op tot besparing en uiterste zuinigheid in de consumptieve sfeer, en ten aanzien van de productiebedrijven tot matigheid in de winstuitkeringen en voorzichtigheid bij het aanhouden van voorraden, gezien het daaraan verbonden prijsrisico. De financiele toestand laat zijns inziens toe deze oproep thans te doen vergezeld gaan van de aankondiging van enkele fiscale maatregelen, die hierop zullen aansluiten. Een bemoedigend teken is, dat aan de intering van het nationale vermogen een einde is gekomen. Uit de berekeningen van het centraal Planbureau blijkt, dat voor een bedrag van ƒ 540.000.000 meer is geproduceerd dan verbruikt, zodat het nationaal vermogen met dit bedrag is toegenomen.

Ondanks de gunstige factoren verheelt de minister niet, dat ook thans de gevaren voor onze financieel-economische verhoudingen niet voorgoed zijn geweken; niet alleen omdat nog steeds een latente dreiging aanwezig is maar ook omdat een herstel van de financieel-economische verhoudingen nog slechts naar een evenwicht tendeert dat niet meer dan labiel is. Een belangrijke moeilijkheid ligt hierin, dat naarmate de buitenschuld als negatieve component van het nationale vermogen toeneemt, daartegenover de in omvang eveneens toenemende positieve componenten gezamelijk een dusdanig rendement in deviezen zullen moeten afwerpen, dat hierdoor de groeiende lasten in deviezen — welke voortvloeien uit de aan het buitenland verschuldigde rente en aflossing — gedekt zullen kunnen worden. Bovendien moet erkend worden, dat, het herstel van de gewenste welvaartsverhoudingen binnen enkele jaren zal nopen tot verlaging van de belastingdruk, waarmee de minister zich dan ook voorstelt reeds dit jaar een begin te maken.

Slechts door voortgaande beperking van de Rijksuitgaven, door liquidatie van de instanties voor oorlogs- en crisiseconomie, door afsnijding van wat binnen het raam van een verantwoord en constructief beleid maar even gemist kan worden, en door een uiterste rationaliteit in datgene wat verricht moet blijven, is de vereiste stabiliteit in de binnenlandse politiek bereikbaar. Een stabiliteit, waarbij de financiële draagkracht van ons volk niet wordt overspannen, maar anderdeels toch wordt opgebracht wat voor de voortgang van het herstel onmisbaar te achten is. Dit streven vereist niet alleen eendrachtige vastberadenheid van het kabinet, het vereist ook de overtuigde medewerking van alle ambtenaren van hoog tot laag, en niet minder vertrouwen en steun van de volksvertegenwoordiging.

De nota eindigt: „Moge het historische jaar 1948 ook in dit opzicht een jaar van belofte zijn".

Schietpartijen bij Malang

Gisteren werd — naar Aneta meldt — op de suikeronderneming Kebon Agoeng, nabij Malang, een Nederlandse patrouille beschoten door een groep van ongeveer 25 man van de republikeinse veiligheidspolitie, die de demarcatielijn was overgestoken. Geen der schoten trof doel.

Een andere Nederlandse patrouille werd van over de demarcatielijn beschoten, echter met al even weinig resultaat.

Zaterdag deed een bende van ongeveer honderd man een aanval op een post van de Nederlandse veiligheidspolitie bij Pontjokoesoemo. De aanvallers waren goed gewapend en hadden o.m. de beschikking over zware mitrailleurs. Na een gevecht van ruim een uur nam de bende de vlucht, achtervolgd door een deel van de bezetting van Pontjokoesoemo, versterkt door collega's uit Toempang.

Admiraal Helfrich gaat heen

Op zijn verzoek is luitenant-admiraal C. E. L. Helfrich met ingang van 1 October eervol ontheven van zijn functie van bevelhebber der zeestrijdkrachten, en is hem met ingang van 1 Januari 1949 eervol ontslag verleend uit de zeedienst wegens langdurige dienst en onder dankbetuiging voor de vele uitstekende, gewichtige en langdurige diensten aan den lande bewezen.

In tegenwoordigheid van deputaties der onderdelen van schepen en inrichtingen der Koninklijke Marine, zal hij op 1 October officieel afscheid nemen van de vloot aan boord van de luchtverdedigingskruiser „Jacob van Heemskerk" te Rotterdam.

Chaos in Asahan

In Asahan (Sumatra) wordt de situatie steeds ernstiger. Personen, die dit republikeinse gebied ontvlucht zijn, verklaarden — naar Aneta uit Medan meldt — dat de verwarring er steeds toeneemt. Een groot gedeelte van de bevolking verkeert in een ernstige staat van verhongering. Naar men zegt, zou een uitbarsting in Asahan haast niet meer te voorkomen zijn.

Republiek arresteert TNI-leden op Sumatra

Volgens een bericht, Maandagavond door de republikeinse radiozender te Boekittinggi omgeroepen, heeft het militaire korps van het subcommando Tapanoeli, Soematera Timoer Selatan, op 10 September verscheidene arrestaties verricht onder oneerlijke militaire autoriteiten te Padangsidempoean, Sibolga en Taroetoeng. Bij deze arrestaties werd de bataljonscommandant van Padangsidempoean, kap. Hasibuan, gedood. Het gewone leven zou volgens dit republikeinse bericht echter normaal doorgaan. Het gebeurde zou geen politieke, doch slechts een militaire reden hebben. Een aantal militaire autoriteiten stelt een onderzoek in.

De ballpoint-pen

Met ballpoint-pennen geschreven stukken vertonen, naar door de PTT is vastgesteld, de eigenschap te verbleken. Zelfs verdwijnt het schrift soms helemaal.

Dit heeft de PTT ertoe gebracht het gebruik van deze pennen in haar diensten geheel te verbieden, terwijl ook het publiek van deze pennen geen gebruik meer mag maken, voor het invullen van formulieren, die voor de PTT bestemd zijn.

De PTT staat hierin trouwens niet alleen, ook de Algemene Rekenkamer heeft het gebruik van kogelpuntpennen in de openbare dienst verboden.

Het marinecommando

Met ingang van 20 September is de titel „Commandant der zeemacht in Nederlandsch-Indië" gewijzigd in „Commandant der zeemacht in het Oosten", afgekort CZMO.

De titel „Commandant der zeemacht Indonesië" blijft voorbehouden voor de bevelvoerend officier der Indonesische marine in de toekomst.

De derde algemene vergadering van de Verenigde Naties

Een zwaar beladen agenda voor de afgevaardigden van 58 naties

Gisteren heeft de Argentijnse minister van buitenlandse zaken, Juan Attilio Bramuglis, de eerste vergadering van de derde zitting van de algemene vergadering der Verenigde Naties in het Palais Chaillot te Parijs geopend. Na de opening volgde een welkomstrede van de Franse president, Vincent Auriol, in zijn functie van gastheer van de Verenigde Naties. In zijn rede wees Vincent Auriol op het grote verlangen van alle volkeren ter wereld naar een duurzame vrede. De Verenigde Naties alleen, zo zeide Auriol, zouden dit verlangen tot werkelijkheid kunnen maken, en slechts wanneer de afgevaardigden dit doel zouden bereiken, zouden zij straks tevreden naar hun land kunnen terugkeren.

Na zijn rede beëindigd te hebben verliet Auriol de vergadering.

Terstond na dit meer formele gedeelte van de eerste vergadering begon het eigenlijke werk, en wel allereerst de verkiezing van een voorzitter en de zeven vice-voorzitters. Daarna volgt de benoeming van de zes voornaamste commissies: de politieke, economische, sociale, administratieve, rechtskundige en trusteeship commissie.

Herbert Evatt, de Australische minister van buitenlandse zaken, is tot voorzitter voor deze zitting gekozen. De andere candidaat was Bramuglis. De beslissing viel bij de tweede stemming.

De afgevaardigden der 58 naties hebben een zware taak voor zich liggen. De agenda bevat reeds meer dan zeventig punten, en hier is op het laatste moment nog aan toegevoegd de Palestijnse kwestie, welke na de moord op de bemiddelaar der VN, graaf Bernadotte, plotseling weer in het brandpunt der belangstelling staat.

Andere belangrijke punten op de agenda betreffen o.m.: het Koreaanse probleem; de stemkwestie in de Veiligheidsraad; het rapport van de commissie voor atoom-energie van de VN; de benoeming van een permanente commissie van de algemene vergadering; de oprichting van een internationaal leger, dat door de VN in bepaalde omstandigheden zou kunnen worden ingezet; en de kwestie der voormalige Italiaanse koloniën.

Assemblee zal drie maanden duren

Het valt niet te verwonderen, dat met een dergelijk overbeladen programma men thans reeds aanneemt, dat deze zitting der assemblee minstens drie maanden zal duren. De vergaderzaal bevindt zich onder de grond en biedt plaats aan ongeveer 1600 afgevaagdigden. De eerste tafel is gereserveerd voor de vertegenwoordigers van Liberia, de overige delegaties zullen in alphabetische volgorde geplaatst worden, waarbij de Engelse naam der verschillende landen hun plaats in het alphabet zal bepalen.

En zo is dan alles gereed voor de inzet van de debatten, die ditmaal wel over zeer belangrijke kwesties zullen gaan. Radio en televisie zullen helpen om de buitenwereld van dag tot dag op de hoogte te houden van de behandeling der verschillende punten. Wellicht, dat het bewustzijn van deze, zij het onzichtbare, aanwezigheid der millioenen, die buiten de vergaderzaal het verloop der besprekingen zullen volgen, voor de afgevaardigden, die hier van alle delen der wereld zijn samengekomen, een aansporing zal zijn, om de in hen gestelde verwachtingen niet teleur te stellen.

Overleg met Rusland op het dode punt

De bijeenkomsten van de drie westelijke ministers van buitenlandse zaken te Parijs schijnen nog geen beslissing gebracht te hebben ten aanzien van de vraag, of de westelijke mogendheden een beroep zullen doen op de Verenigde Naties, teneinde een oplossing te verkrijgen voor het conflict rond Berlijn. Twee wegen staan hun hiertoe open: Zij kunnen de zaak voor de Veiligheidsraad brengen, ofwel zij kunnen de kwestie op de agenda van de algemene vergadering der VN, welke gisteren te Parijs geopend werd, laten plaatsen. In het laatste geval zullen zij echter nog deze week een beslissing moeten nemen.

Berichten uit Parijs spreken van een „crisis-atmosfeer" bij de laatste besprekingen der ministers, die nog een poging willen doen, teneinde een definitief afbreken van de onderhandelingen met Rusland over de opheffing der blokkade rond Berlijn, te voorkomen. Ook generaal Clay is thans naar Parijs ontboden, terwijl de Duitse expert van het Amerikaanse ministerie van buitenlandse zaken, Charles Bohlen, reeds in de Franse hoofdstad is aangekomen.

Allyn weer losgelaten

De Amerikaanse fotograaf Allyn, die op de grenslijn tussen de Amerikaanse en de Sovjet-sector te Berlijn door Russische soldaten werd gearresteerd, is weer losgelaten.

•

In de westelijke sectoren van Berlijn ontvangen thans alle families met minstens twee kinderen onder de 10 jaar gratis een zak kolen van 50 kilogram. Reeds zijn langs de „luchtbrug" in totaal 1.000.000 zakken kolen door de geallieerden aangevoerd.

De aankomst van tal van vluchtelingen uit Oost-Europese landen doet sommigen in Turkije geloven, dat dezen van Turkije een springplank in de strijd tegen het communisme willen maken. In politieke kringen in Ankara verklaarde men zich daartoe niet te zullen lenen.

Hyderabad in de Veiligheidsraad

De Veiligheidsraad heeft de behandeling van de klacht van Hyderabad tegen India een paar dagen uitgesteld. De vertegenwoordiger van Hyderabad verklaarde geen contact met zijn regering te hebben gehad, en derhalve niet te weten, of het werkelijk de wens van de Nizam was de klacht in te trekken.

De vertegenwoordiger van India zeide tevergeefs aan de afgevaardigde van Hyderabad het bevel van de Nizam te hebben overgebracht, waarbij deze uitdrukking gaf aan zijn wens om inderdaad de tegen India ingediende klacht als ongedaan te beschouwen. Deze instructie had de Nizam in volkomen vrijheid en zonder enige druk van buiten af gegeven, aldus de afgevaardigde van India, die hieraan toevoegde, dat de orde in Hyderabad thans door de gewapende macht van India, tezamen met de troepen van de Nizam, werd gehandhaafd.

Geheim verdrag tussen Zweden en VS?

Volgens het officiële Russische nieuwsagentschap Tass is een geheim verdrag tussen Zweden en de Verenigde Staten gesloten. Dit verdrag zou voorzien in een samenwerking tussen de beide landen in geval van oorlog of oorlogsdreiging. Het wordt beschreven als een supplement van de overeenkomst in het kader van het plan Marshall. Het geheime verdrag zou in werking treden indien de Verenigde Staten in een oorlog verwikkeld werden of indien er een oorlogsdreiging zou zijn. Of er van een oorlogsdreiging gesproken kan worden, zou door de beide regeringen beslist moeten worden. In geval Amerika in oorlog geraakt, zijn het alleen de Verenigde Staten, die bepalen dat het verdrag in werking moet treden.

Volgens Tass zou het verdrag niet ter ratificatie voorgelegd zijn aan de Zweedse volksvertegenwoordiging omdat men de reactie van het Zweedse volk vreest.

Het laatste rapport van Bernadotte

Het laatste rapport, dat Bernadotte aan de Veiligheidsraad had toegezonden, bevatte de aansporing aan de VN om de staat Israël te erkennen en beval herziening van de bij het vroegere verdelingsplan vastgestelde grenzen aan. De VN zouden zelf het einde der vijandelijkheden moeten proclameren, indien de Joden en Arabieren niet tot overeenstemming konden komen.

Thans is de Palestijnse kwestie dus op de agenda van de VN geplaatst. Wellicht dat door zijn dood Bernadotte bereiken zal, wat hij bij zijn leven niet bereiken kon: Een krachtig ingrijpen van de VN, teneinde verder bloedvergieten in Palestina te voorkomen.

Joodse maatregelen

De premier en de minister van defensie van Israël hebben een aantal noodmaatregelen getroffen „ter voorkoming van terrorisme". De maatregelen betreffen het instellen van straffen van vijf tot 25 jaar voor personen, die aan terroristische acties deelnemen. Ook het lidmaatschap van een terroristische organisatie wordt strafbaar gesteld met opsluiting van een tot vijf jaar.

Het geven van bijdragen aan een terroristische organisatie wordt bestraft met opsluiting tot drie jaar of een boete van 1000 pond sterling.

Siamese missie naar Indonesië

Gistermiddag zijn met het vliegtuig uit Bangkok twee Siamese verbindingsofficieren meegekomen, die deel uitmaken van de Siamese missie, die op 25 September hier te lande zal arriveren.

Deze missie is belast met de overbrenging van het stoffelijk overschot van prins Paribatra van Siam, die gedurende de Japanes bezetting op Java overleed en begraven werd op het gemeentekerkhof van Bandoeng.

Als afgevaardigde van de koning van Siam komt de kroonprins Chumbhot.

Van 25 tot 28 September zal de missie de gast zijn van de voorlopige federale regering.

Het raadsel STALIN

De nieuwe constitutie die Stalin in werking heeft laten treden gaat veel verder dan de eerste constitutie, zoals die door Lenin was opgesteld. Roosevelt had grote belangstelling voor het document, en zeide zelfs dat de nieuwe Russische constitutie de beste was die er bestond. Een vergelijking met de Franse constitutie valt gunstig uit, daar de opstellers gebruik konden maken van de daartussen liggende 150 jaar van vooruitgang. Maar de Sovjet-constitutie, die door Stalin was geproclameerd, werd nooit tot uitvoering gebracht. Waar de Franse revolutie de burgers vrijheid gaf maar geen gelijkheid, gaf de Russische revolutie gelijkheid zonder vrijheid.

Evenwel ontwikkelde Rusland in de periode 1930-1940 niet alleen het communisme, maar ook het nationalisme, en daarmee: imperialisme. Met het terugnemen van enige gebieden van Finland en Polen, die eenmaal tot het Tsaristische Rusland hadden behoord, bewezen Stalin en de Sovjets dat het communisme hen niet belette imperialistische Russen te zijn, of te worden.

Gedurende vele jaren — reeds tijdens Lenin — stond Stalin zelf aan het hoofd van het bureau der Russische nationaliteiten. Daar hij zelf tot een raciale minderheid behoorde, streefde hij naar gelijkheid voor alle niet-Russische minderheden in Rusland.

Aan de andere kant was Stalins passie voor Rusland als de verliefdheid van de vreemdeling — zoals het trouwens ook Hitlers wens was Pruis te worden, en Napoleons grote verlangen voor een Fransman te worden aangezien.

In Stalins geval moet daaraan worden toegevoegd, de vernederingen die in zijn geboortestreek zelfs ontwikkelde Kaukasiërs te verduren kregen van „echte Russen", en die hij aan den lijve ondervonden moet hebben. Zoals socialisten overal ter wereld van mening zijn dat de geest van het internationale broederschap hun patriotisme niet in het gedrang doet komen, wilde Stalin, door zich te werpen op een expansionistisch Russisch nationalisme laten zien, dat zijn eigen ambities voor Rusland op de allereerste plaats kwamen.

Toen ik Peter de Grote noemde gedurende ons gesprek, ontweek hij iedere vergelijking; maar enige jaren later liet hij een film maken van Peter de Grote, waarin hij wilde dat het volk iets van hemzelf kon terugvinden. Stalin voerde die zelf-verheerlijking zo ver door dat hij toestond — want hij moet dit hebben goed gevonden — dat niet minder dat zes portretten en borstbeelden van hemzelf werden geëxposeerd op de Parijse wereld-tentoonstelling in 1938. Dit is het soort grootheidswaanzin waartoe bijna ieder machtig man in de loop der tijden vervalt.

In de jaren tussen 1930 en 1940 moest Stalin voortdurend zijn beide grote buren in het oog houden, want hij was op de hoogte van de belligerente geest die zowel in Duitsland als in Japan heerste. Telkens en telkens veranderde Stalin het vijfjarenplan teneinde het aan te passen aan de militaire eisen. Hitler, hoewel zelf een halve communist, bleef schimpen op het communisme, en bereidde zich voor op de vernietiging ervan.

*Een biografie van Emil Ludwig IX**

In 1939, toen Hitler gereed was voor zijn wereldoorlog, begon het diplomatieke schaakspel tussen hem en Stalin, waarbij beiden de ander trachtten te bedriegen, hetgeen trouwens ieder wist. De documenten die in 1948 in Washington gepubliceerd werden, bewijzen dat geen van beide de ander vertrouwde. Volgens een van deze documenten had Hitler verklaard dat hij dat „afschuwelijke gezicht" van Stalins nieuwe steunpilaar, Molotov, niet kon uitstaan. Wij weten niet wat Molotov's gevoelens waren aangaande Hitlers gezicht. Na tien jaar lang gebouwd te hebben op de brilliante Litvinov, had Stalin nu een man gekozen die zijn eigen kleurloze koudheid en zijn eigen zwijgzaamheid had. Slechts wanneer men Molotov's toespraken in hun geheel leest raakt men geheel doordrongen van de volkomen koelheid er van, en van de verveling, die ze moeten veroorzaken, karakteristieken die óók Stalins toespraken kenmerken.

In de herfst van 1929 waren er in een van de grote vertrekken van een der oude Moskouse kastelen enige honderden mannen en vrouwen verzameld. Waar eens groothertogen en graven met hun elegante dames hadden gedanst en gedronken, luisterden nu deze mannen en vrouwen in hun eenvoudige klederdracht naar een uiteenzetting over de electrificatie van Rusland. Op het podium stond een van de bekendste technici van het land voor een kaart waarop hij aanwees waar de electriciteitcentrales, dammen en fabrieken gebouwd zouden moeten worden.

Reeds in 1920 had Lenin bijna duizend deskundigen uit alle uithoeken van Rusland laten komen, en hen uitgelegd welk plan hij had, met de woorden: „Het communisme is Rusland plus electrificatie". Gedurende de tien maanden van onderzoekingen die daarop volgden was het iedere burger een plicht en een eer om alle nodige inlichtingen te verstrekken. Toen dit achter de rug was hechtte Stalin zijn goedkeuring aan het project en schreef in een van zijn typische brieven aan Lenin over een ander industrieel plan van Trotsky: „Trotsky is een middeleeuws handwerksman. Hij waant zich de held van een Ibsendrama, die zich geroepen voelt Rusland te redden door een soort van legende".

Maar nu lag Lenin in zijn glazen doodkist, en Trotsky was verbannen naar een Turks eiland in de zee van Marmora. En het was Stalin die nu voorzitter was van dit congres. Toen op de grote kaart het ene lichtje na het andere aanflitste, als evenzovele symbolen van de toekomstige industriële centra, totdat het leek alsof de gehele kaart in gloed stond, beëindigde de spreker zijn rapport: „Dit is het, waar wij voor vechten".

(Wordt vervolgd)

*) VIII in de Nieuwsgier van 27 Augustus.

BANDOENG

Paul Pompe debuteert

Gisteravond heeft Paul Pompe, die zich aandiende als concertpianist, te Bandoeng gedebuteerd met een recital in de aula van het Christelijk Lyceum. Het programma had de verdienste van een zekere oorspronkelijkheid: enkele korte stukjes van Franck, Chopin en Scriabine, een concertétude van Glazounoff, en na de pauze de toccata van Milhaud, twee eigen composities en „Aux jardins d'Espagne" van De Falla.

Wij waren slechts in de gelegenheid het eerste deel te beluisteren, dat ietwat monotoon aandeed, althans in de vertolking, als gevolg van voortdurend pedaalgebruik en een overmatig geluidsvolume. Het is echter niet wel mogelijk een oordeel over Pompe's prestaties te vellen, want hij had pech: reeds tijdens het eerste nummer geraakte de lamentabele vleugel defect en daarvoor kwam een weinig betere piano in de plaats. Het is wel triest, dat meer dan drie jaar na de nederlaag van Japan een stad als Bandoeng nog niet over een behoorlijke concertvleugel beschikt...

Pasoendans parlement bijeen

Maandag werd te Bandoeng de zitting van het parlement van Pasoendan voortgezet. Tijdens de debatten werd gevraagd wie het staatshoofd bij recepties enz. vervangt indien deze verhinderd is. Besloten werd dit onderwerp verder te behandelen, wanneer de premier uit Holland terug is. Het debat ging verder over de toestemming aan de voorzitter van het parlement verleend om in Nederland te blijven tot eind October. Gevraagd werd wie feitelijk dit verlof kan toestaan: de regering of het parlement. Besloten werd over dit principe nader te beslissen.

Baby-uitzetten

Zolang de voorraad strekt kunnen a.s. moeders tegen afgifte van een doktersccertificaat cq een verklaring afgegeven door een erkende kraamkliniek kopen maximaal uitsl. bij de winkelorg. Onderling Belang 15 tetraluiers 80 × 80 a 2.30 gld per stuk, of maximaal 12 m gebleekte luierstof breed 70 cm a 2.70 per m. Bij de winkelorganisatie Onderling Belang of Toko De Zon, Grote Postweg Oost.

Dr F. J. Terpstra, die onlangs uit Nederland te Bandoeng is aangekomen, is benoemd tot hoogleraar in de wiskunde.

ECONOMIE

Tabaksinschrijving te Amsterdam

Zaterdag is te Amsterdam een gecombineerde inschrijving gehouden van Java- en Sumatratabak. Voor de Sumatra-tabak was de inschrijving een primeur, en de kopers lieten zich dan ook niet onbetuigd. Het buitenland was vertegenwoordigd met Engeland, Zweden, Denemarken, Zwitserland en België Daarnaast traden de Nederlandse sigarenindustrie en de handel als koper op.

Er werden aangeboden 898 pakken Sumatra-tabak, behoorend tot vooroorlogse oogsten, en hoewel het kleine partijtjes waren oordeelde men de kwaliteit zeer goed.

Zoals bekend heeft de Delimij haar tabaksoogst van 1947 van de onderneming „Helvetia" reeds ondershands aan de Nederlandse sigarenindustrie verkocht. Wel werden nog aan de markt gebracht 824 pakken Sumatra Virginia. Dit product oordeelde men van zeer slechte kwaliteit, hetgeen niet te verwonderen is daar deze tabak onder de ondeskundige leiding van de toenmalige bezetters werd geplant.

Van de vooroorlogse aanplant werden eveneens aangeboden 4.783 pakken Java-tabak waaronder 1.188 Vorstenlanden en 1.837 Besoeki. Deze tabak heeft zich minder goed gehouden, met uitzondering van enige goede dek- en ombladpartijen.

Vervolgens resteerden kerfstreep- en binnengoedsoorten van oude oogsten en uit 1945, '46 en '47.

De uit 885 pakken Sumatra bestaande partij werd tegen *f* 8,49 per half kilo gekocht door de Deense industrie. De Nederlandse sigarenindustrie heeft zes pak Senembah verkregen tegen *f* 3,50 per half kilo, terwijl de Nederlandse handel ca. 800 pakken Sumatra-tabak ca. driemaal zo hoog betaalde.

Wat betreft de aangeboden 4.783 pakken Javatabak trok sterk de aandacht dat door de Zwitserse industrie als hoogste werd ingeschreven op een enkele partij Besoeki voor *f* 11,63 per half kilo. Voor Besoekidekblad werd deze prijs een topcijfer genoemd. De prijzen van de Java-tabak liepen overigens zeer uiteen. Kopers waren behalve de Nederlandse industrie en handel nog de Oostenrijkse regie en Zwitserland.

Hedenmorgen vertrekken met de K.L.M.-Constellation naar Bangkok o.m. de consul van India, de heer Raghavan, en de heren dr van Stappen, W. T. Hu en Subiak van de CGD. Met het toestel van morgen zullen zich 4 pelgrims naar Mekka begeven.

Uitgifte zegelbladen

Uitgifte zegelbladen broodgroep voor October t/m December. Dinsdag 21 Sept. serie 1-45.000; Woensdag 22 Sept. 45.001-90.000; 23 Sept. 90.001-140.000; 24 Sept. 140.001-190.000; 27 Sept. 190.001-250.000; 28 Sept. 250.001 en hoger. ADR loketten zijn geopend van 8.15-12.30 uur. Uitgifte te Tjimahi en de nieuwe gebieden zie bekendmakingen bij de plaatselijke kantoren.

Bioscoop-agenda

BANDOENG:

ELITA: **Phantom of the Opera.**
LUXOR: **Meet the Navy.**
MAJESTIC: **Humoresque.**
ORANJE: **Caught in the Draft.**
ORIENTAL: **The Vampire's Ghost.**
RIO (Tjimahi): **Now Voyager.**
RIVOLI: **Repeat Performance.**
VARIA: **The Plains Man.**
REX: **One Foot in Heaven.**

Sumatra's Oostkust in de maand Juli

De rubberproductie van 105 ondernemingen in Soematera Timoer bedroeg in de maand Juli 4.703.950 kg, palmolie 4.894.708 kg, oliën 1.230.383 kg, thee 146.754 pond, vezel 439 ton.

Door het grote tekort aan werkvolk, waarvoor nog geen oplossing gevonden is en het ernstig gebrek aan de dringend benodigde materialen om fabrieken, schuren en dergelijke te bouwen, is het twijfelachtig of een verdere opvoering der productie ter Sumatra's Oostkust nog mogelijk zal blijken, tenzij ten aanzien van deze problemen voorzieningen kunnen worden getroffen.

De groententeelt door de bevolking op de hoogvlakte van Sumatra's Oostkust, die ten gevolge van de oorlog en andere omstandigheden ten dode gedoemd scheen, herstelt zich thans weer snel dank zij de activiteit van de landbouwvoorlichtingsdienst. Op de pasar Seriboe Dolok werd bijvoorbeeld in één maand voor ruim 70.000 gulden aan groenten omgezet. In de loop van deze maand wordt bij het doorkomen van de regens een uitgebreide nieuwe aanplant van groenten verwacht.

De beurs

Slotkoersen Amsterdamse beurs:

	20/9	17/9
Koninklijke Olie	339¾	345
Philips	248⅜	251½
Unilever	286	289¼
Scheepvaart Unie	176½	179¼
H.V.A.	257½	263¼
N.H.M.	163	164
N.I.H.B.	117	119½
Escompto Mij.	78	78
Javase Bank	175	180
Koloniale Bank	96¼	98¼
3% Oblig. N. I.	94¼	94 5/16
A.K.U.	158	157¼
Amsterdam Rubber	165½	173
K.P.M.	171½	171½
Vorstenlanden	46	49¾
Deli Maatschappij	155¾	160

Slotkoersen New Yorkse beurs:

Anaconda Copper	35	36
Bethlehem Steel	35⅜	35⅞
Republic Steel	28¼	29⅜
Shell Union	36⅜	37
U. S. Steel	77¾	79¾

STAD

De huisvesting

Met ingang van 21 September zijn alle bevoegdheden van de resident inzake huisvesting in de stad Batavia overgegaan op het hoofd van de afdeling centrale huisvesting van het departement van sociale zaken, dat wel op het hoofd van de H.O.B. — aldus een officiële mededeling.

VERKORT NIEUWS

Binnenland

In Soerabaja is onder voorzitterschap van prof. dr A. B. Droogleever Fortuyn de „International Student Service" opgericht, die zich ten doel stelt behoeftige studenten in verschillende landen materieel te steunen.

De Koeripan-zaak (tijdens de politionele actie werden acht Chinezen, twee Madoerezen en een Europese dame in Koeripan vermoord), is geëindigd met een veroordeling van de daders tot 15 jaar gevangenisstraf.

Beschuldigd van moord, gepleegd op 11 Maart jl., is zekere W. te Loemadjang tot levenslang veroordeeld. De eis was twaalf jaar.

In Pasoeroean zijn twee verdachten van een moord op een dessapolitieman in Maart jl. veroordeeld tot de doodstraf. De eis luidde 15 jaar, en de uitspraak wekte veel opzien.

De zeshonderd arbeiders van de waterleiding in Madioen hebben hun staking, die reeds drie dagen duurde, beëindigd, aldus Antara.

VERKORT NIEUWS

Buitenland

Een hevige typhoon heeft Donderdag Japan geteisterd. Duizenden Japanners zijn dakloos geworden, dijken zijn doorgebroken, huizen beschadigd en de rijstoogst is vernield.

De Russen hebben in een vergadering van de commissie voor het Verre Oosten te Washington verklaard, dat het verzoek van McArthur aan de Japanse regering om een stakingsverbod in te stellen een „grove schending" is van internationale overeenkomsten.

De Roemeense regering heeft vier leden van de Amerikaanse legatie in Boekarest beschuldigd van spionnage en hun terugroeping gevraagd.

De Pravda beschuldigde er Donderdag Trygve Lie van, in de Verenigde Naties daadwerkelijk de zijde te kiezen van het „Brits-Amerikaanse blok" en tegen de Sovjet-Unie.

Volgens regeringsberichten hebben twee zwaar bewapende compagnieën Griekse guerilla's een vruchteloze poging gedaan om het Grammos-gebergte binnen te dringen. Men achtte een herhaling van deze poging waarschijnlijk.

De Abessijnse gezant in Amerika, S. H. Imru, is gedwongen een vergadering van de militante organisatie „Dochters van de Amerikaanse revolutie" in de „Constitution Hall" te Washington te verlaten. Het Amerikaanse ministerie van buitenlandse zaken heeft hierover zijn leedwezen uitgesproken.

De Nederlander J. Kanter is benoemd tot vice-voorzitter van de internationale vluchtelingenorganisatie. Voorzitter is de Franse ambassadeur Henri Ponsot. De Chinese gedelegeerde Wee Nan Joe werd eveneens tot vicevoorzitter gekozen.

Tijdens de Zaterdag in Engeland gehouden luchtvaartdag is een Spitfire in de lucht geëxplodeerd en stortte een Mosquito op rij auto's en fietsers. Minstens 10 personen zijn gedood.

De verkiezinscampagnes voor het presidentschap en het vicepresidentschap van de Verenigde Staten zijn begonnen. Truman zal in 16 dagen in 150 plaatsen redevoeringen houden.

Griekse guerilla's hebben in een nieuwe aanval ten noorden van Kastoria bij de Albaanse grens de regeringstroepen bijna 10 km teruggedreven.

In de „rubberstad" Acron in de VS neemt men proeven met een wegdek van synthetische rubber. Het nieuwe wegdek zou waterproof en anti-slip zijn.

De beroemde Weense componist Franz Lehar is ernstig ziek. Hij heeft voor de zesde maal een bloedtransfusie ondergaan.

In Tsjechoslowakije werden zeven personen gearresteerd wegens het verspreiden van anti-nationale pamfletten, uitgegeven door het „Tsjechoslowaakse democratische comité".

De eerste Amerikaanse bommenwerper, die geheel met straalmotoren is uitgerust, een B-45, is Maandag in de lucht geëxplodeerd. Twee slachtoffers zijn reeds geborgen.

Radio Indonesië

BATAVIA:

Woensdag 22 September

Op 28.94, 61.66 en 115.4 m.:

06.00 Ochtendappèl — 06.30 Nieuws — 06.40 Een goed begin — 07.00 Precisie-tijdsein, Gevarieerde gramofoonmuziek — 07.00 Nieuws.

Op 61.66 en 115.4 m.:

07.00 Voor de zieken. Spreekster: Mej. Ds J. H. Stegeman — 08.00 Sluiting.

12.00 Opening. Muzikale grabbelton — 12.30 Groeten uit Nederland — 12.40 Mevrouw Spoor bezoekt de Hospitalen — 12.50 Charlie Kunz medley's — 13.00 Precisie-tijdsein, Nieuws — 13.15 The Regent Classic Orchestra — 13.45 Tino Rossi — 14.00 Dansorkest van Paul Godwin — 14.30 Nieuws.

17.00 Opening, „Hit Parade" — 17.30 Orkest van Morton Gould.

Op 28.94, 61.66 en 115.4 m.:

17.45 Nieuws in het Engels — 18.00 „Madelein" — 18.30 Causerie van de D.L.C. — 18.40 Stemmenparade — 19.00 Voor het slapen gaan — 19.05 The Three Blind Mice — 19.30 Nieuws — 19.45 Operette-fragmenten.

Op 19.84, 25.49, 41.26, 61.66 115.4 en 133.9 m.:

20.15 Langgam-orkest „Empat Sekawan".

Op 28.94, 61.66 en 115.4 m.:

20.45 „Zo is 't in Holland" — 21.00 „Avondster" — 21.30 Het Studio-Sextet o.l.v. Gyuri Rosenberg — 22.00 Nieuws — 22.10 Causerie van de D.L.C. — 22.15 „Strijdkrachten Rariteiten Kabinet" — 22.45 Marsmuziek — 23.00 Sluiting.

BANDOENG:

Op 98.68 m.:

06.30 Nieuws — 06.40 Ochtendgymnastiek door J. de Baan — 07.00 Op de draaischijf — 07.30 Nieuws — 07.40 Accent on Rhythm — 08.00 Sluiting.

12.00 Middagconcert — 12.30 Fransche chansons en muziek — 13.00 Nieuws — 13.10 The Three Peppers en enkele Boogie Woogie — 13.30 Middagmuziek — 14.00 American Patrol — 14.30 Nieuws — 14.45 Sluiting.

17.30 „Libelle", het Dames weekjournaal — 18.00 Muziek uit films — 18.30 Dansende vingers — 18.45 Voordat de zandman komt.... — 19.00 Vooravondconcert — 19.30 Nieuws — 19.45 Melody in drie-kwarts maat — 20.00 50 Jaar Jazz — 20.30 Vioolrecital door George Setet — 21.00 Nieuws uit Nederland. Buitenlands weekoverzicht. Drs L. de Jong — 21.30 Voor en door onze Militairen — 23.00 Sluiting.

Wat, Waar, Wanneer?

BATAVIA:

Woensdag 22 September

OFFICIERS CLUB: 20.00 uur, The Chips.
MARGRIET CANT. PRIOK: 19.30 uur, Melody Makers.
KONINGIN WILHELMINA CLUB: 20.00 uur, Manuella Boys.
TEHUIS V. OUDEN V. DAGEN Diaconielaan 26: 18.00 uur, Gramofoonplatenconcert.
TJIDENG-HOSPITAAL: 18.30 uur, Het Duo Zus en Zo.
PARAPATTAN WEZENGESTICHT Rijswijk 10: 17.00 uur, de Goochelaar Trouvat.
KALI BATA: 19.00 uur, Indonesisch amusement, Openluchtvoorstelling van Pentjak Perempoean.

Nederlandse sportbrief

Toch versterkte degradatie

Voetbalparlement wijst motie tot uitstel van de hand

Den Haag, 12 September

DE jaarvergadering van de Koninklijke Nederlandse Voetbal Bond, welke in het American-Hotel te Amsterdam plaats had, had dit jaar meer belangstelling dan vorig jaar. Dit was geen wonder, want er stonden enige zeer belangrijke punten op de agenda, punten, die de voetballers persoonlijk raakten.

Karel Lotsy mocht in zijn openingswoord met vreugde ervan gewagen, dat zijn bond thans 291.300 leden telt. De voetballers hebben het afgelopen jaar niet minder dan f 101.776.— voor liefdadige doeleinden geschonken, o.a. aan de U.N.A.C., het Prins Bernhardfonds, het Nationaal Monument en het Steunfonds van door de oorlog getroffen voetbalverenigingen, benevens voor het N.O.C. Bovendien werd nog f 22.000 bijeengebracht voor de N.I.W.I.N.

De president kon zijn verontwaardiging moeilijk verkroppen over de recente verhoging der vermakelijkheidsbelasting, o.a. te Apeldoorn, Eindhoven, Almelo en Arnhem, waardoor de voetbalclubs in het bijzonder op nog zwaarder lasten komen te zitten. In enkele gevallen hebben de vroede vaderen de door de regering geadviseerde verhoging evenwel afgestemd. Met klem betoogde Lotsy, dat de toegangsprijzen voor de komende interlandwedstrijden niet mochten worden verhoogd.

De nederlaag tegen Engeland

De president sprak over de nederlaag van het Oranje-elftal tegen de Engelsen in het Olympisch tournooi en zeide, dat onze ploeg pas onder was gegaan nadat zij het uiterste had gegeven. Ook een sterk elftal krijgt nu en dan een nederlaag te slikken.

Hij memoreerde in dit verband de zege, die de Oranje-elf destijds op het sterk-geachte Zweden in Amsterdam wisten te behalen. Als ware sportsmen moest men zich bij de nederlaag neerleggen, al kwam die dan ook eerder dan we allen hadden gedacht.

Van belang was zijn verklaring, waarin hij mededeelde, dat het bestuur zoveel mogelijk de interlandwedstrijden niet op Zondag zal doen spelen, doch b.v. op Paasmaandag en Pinkstermaandag, zo mogelijk ook op Zaterdagmiddagen. Dit ging weliswaar in tegen de verzoeken om uitsluitend op Zondag te spelen, doch de president verklaarde, dat er een groep van ons volk is, dat niet op Zondag wenst te doen spelen, en deze groep wilde de K.N.V.B. zo mogelijk hierin tegemoetkomen.

De degradatie

De tweede afdeling had in een motie voorgesteld de versterkte degradatie voorlopig uit te stellen en dus ook het komend seizoen slechts één elftal per afdeling aan de degradatiewedstrijden te laten deelnemen, instede van de voorgestelde twee. De heer Koolhaas (Ajax) verdedigde deze motie door er op te wijzen, dat vele clubs spelers missen die als militairen dienst doen in Indonesië.

Fel bestreed Lotsy de motie, die de competitie in een wangedrocht zou veranderen, indien Nederland het belachelijk hoge aantal van 66 eerste klassers zou handhaven. Dat 60 eerste klassers al even belachelijk is voor een land als het onze verzweeg de president evenwel .... Hij vond een ideale competitie het vierdistrictenstelsel met elk 12 eerste klassers, hetgeen dus neerkomt op 48 in totaal, hetgeen in feite weinig uitmaakt als men b.v. bedenkt dat Engeland slechts 22 eerste klassers heeft en een land als België nog minder, evenals Frankrijk en Zwitserland trouwens ....

Lotsy toonde zich opnieuw een sterk voorstander van het afschaffen der degradatiewedstrijden. Hij wilde de twee laagstgeplaatste clubs automatisch laten degraderen.

Bij de stemming werd de motie van afdeling II door de vergadering met een flinke meerderheid (62-26) afgewezen, zodat het thans begonnen seizoen een versterkte degradatie zal worden toegepast, waarbij we met 66 clubs de competitie aanvangen om met 60 eerste klassers te eindigen.

De heer Bokmeulen (Afdeling VI) wilde een stemming over de vraag of men in de toekomst afdelingen van 12 elftallen zònder, of afdelingen van 10 elftallen met degradatiewedstrijden wilde hebben. Het bondsbestuur oordeelde beter deze kwestie naar een adviescommissie inzake de competitie-indeling te verwijzen en dan volgend jaar te behandelen. Aldus geschiedde.

Bedrijfsvoetbal

Afdelingen III en V wilden het bedrijfsvoetbal voor de K.N.V.B.-spelers geheel verbieden, zo ook wat aangaat het spelen in allerlei zomeravondelftallen. Dit alles was reeds verboden, doch het contrôle-apparaat was onvoldoende om er een eind aan te maken. Het bestuur meende overigens, dat men het bedrijfsvoetbal niet kan blijven negeren en dat er een tussenvorm gevonden dient te worden. Hieraan zal nu worden gewerkt.

Zeer terecht werd er in de vergadering op gewezen, dat in het Zuiden en in het Oosten vele vooraanstaande clubs op terreinen spelen, die tot stand zijn gekomen door de grote hulp van fabrieken. Er werden zelfs gevallen genoemd van grote bedrijven, die gehele aanleg met entourage hebben bekostigd. Wat moet nu de houding zijn van de desbetreffende club, als van de zijde van het betrokken bedrijf gevraagd wordt het terrein te mogen gebruiken voor een wedstrijd van het elftal van de fabriek? Weigeren? Dat gaat toch heel moeilijk! Daargelaten de kans, dat de club zelf haar terrein verliest, zou zij toch zeker een grote steun verliezen, daar zij niet meer op de hulp van de zijde van het bedrijf behoeft te rekenen!

Slecht begin

De eerste voetbalcompetitiedag is niet bijster gelukkig begonnen, want al direct krijgt de strafcommissie werk te doen, daar in de wedstrijd Go Ahead—Heracles de middenvoor van Go Ahead, Kerkdijk, niet bepaald zachtzinnig doelman Dekkers belaagde. Hoe alles precies gebeurde is niet bekend, maar zeker is, dat de beide spelers op de grond terecht kwamen en elkaar toen met de vuisten bewerkten. Natuurlijk werden zij uit het veld gezonden. Tegenover dit betreurenswaardig geval staat echter een lichtpuntje: toen DHC tegen HBS een doelpunt maakte annuleerde de scheidsrechter dit wegens buitenspel. De HBS-grensrechter ging hiermede niet accoord en gaf zijn oordeel aan de scheidsrechter, die daarop het doelpunt toekende! DHC won met 3—1.

Hogeschooltennis

Op de METS-banen te Scheveningen gaf de Amerikaanse prof Fred Perry een demonstratie. En dat werd het inderdaad. Tegen onze oefenmeester De Mos won hij met 6—4, 6—3, waarna hij samen met deze in het strijdperk trad tegen onze Daviscupdubbel Van Swol-Rinkel. Onze landgenoten wisten zowaar de twee eerste sets te winnen, 6—4, 6—1, maar in de derde set kwam de ommekeer met 7—9, waarna de profs wonnen met 6—3, 6—4. Het was een mooie partij, waarvan onze beide topspelers veel hebben kunnen leren.

Hockeydag op til

Allerwege hadden de voorwedstrijden plaats voor de Hockeydag, welke volgende maand in Amsterdam plaats heeft. In Den Haag kwamen H.H.IJ.C. en HOC in de finale, die 10 October wordt gespeeld. „Hijs" is weer heel wat mans, en won resp. van HDM met 5—1, van Delftse Studs II met 14—0 en van MRHC met 11—0! In Amersfoort zegevierde Kampong in de finale met 2—1 over SCHC, in Heemstede was het Amsterdam, dat gemakkelijk de eindronde haalde. HTCC en Venlo spelen in de hoofdstad voor de Zuidelijke finale. In Groningen werd GHBS winnaar, echter na extra-doelschoten tegen Groningen, want de uitslag was 1—1.

Amerikaanse tenniskampioenschappen

De Wimbledon-kampioene van dit jaar, Louise Brough, werd heden door haar oude rivale, Margaret Osborne-Dupont verslagen in de final dames enkelspel der Amerikaanse tenniskampioenschappen. Mevrouw Dupont won met 4-6, 6-4, 15-13.

„Pancho" Gonzales uit Los Angeles heeft het herenenkelspel gewonnen door de Zuid-Afrikaan Sturgess met 6-2, 6-3, 14-12 te slaan. Gonzales stond als nummer acht op de Amerikaanse ranglijst gekwalificeerd. Hij sloeg de favoriet Parker en de Tsjech Drobny om de finale te bereiken.

Tweede voetbalzondag in Nederland

Ajax wederom geklopt ; goede start van SVV

Aan het sportpraatje van PCJ is het volgende ontleend:

De nieuwe eerste klasser SVV is in afd. I de enige club met 4 punten na de eerste twee competitiedagen. De Schiedammers zonden vorige week Stormvogels met een 2—0 nederlaag naar huis, en slaagden er nu in DOS in Utrecht met 3—0 te overwinnen. Ajax stelde hevig teleur door, na op eigen veld van Xerxes te hebben verloren, nu in IJmuiden met 4—0 ten onder te gaan. Met rust was het 1—0 voor Stormvogels, maar in de tweede helft rammelde het dusdanig in de Amsterdamse verdediging, dat de vissers nog driemaal konden scoren. Iets dergelijks overkwam 't Gooi, dat in Amsterdam bij de rust 1—1 stond tegen Blauw-Wit, om ten slotte met 7—1 ten onder te gaan... Intussen wist Sparta een niet bijster op dreef zijnd Xerxes te weerstaan. Faas Wilkes maakte drie doelpunten, maar twee daarvan werden geannuleerd, en de rood-witten wisten toen nog gelijk te maken.

In de andere westelijke afdeling kan alleen VSV op 2 overwinningen bogen: na de zege op HVDS wonnen de Velsenaren nu in Amsterdam met 3—1 van Zeeburgia.

In het oosten schijnt het krachtsverschil dit seizoen al heel gering te zijn. Geen enkele club heeft hier vier punten, en alleen Heracles heeft er nog niet één.

In afd. IV leiden NAC en VVV met elk twee overwinningen, maar in de andere zuidelijke afdeling heeft niemand het zo ver gebracht. De belangrijke ontmoeting tussen Sittardse Boys en PSV eindigde onbeslist (3—3).

Heerenveen stevent weer op het noordelijke kampioenschap af: Abe Lenstra zorgde nu voor een 2—0 zege op GVAV. Be Quick, vorig seizoen de grote rivale van Abe c.s. heeft er totdusver niet veel van terecht gebracht: na de nederlaag op eigen terrein tegen Achilles, verloren de Groningers nu wederom, en wel van Emmen (de cijfers van deze nederlaag zijn verminkt doorgekomen — red. Nwsg).

Hockey in Nederland

Zondag begon in Nederland de hockeycompetitie. De grote verrassing was de 6-1 nederlaag, die Hilversum tegen HOC leed. De Hilversummers schijnen het vertrek van Langhout wel duchtig te voelen.

HHYC toonde haar kracht door met 5-0 van Delftse Studenten te winnen.

In het zuiden is Venlo weer favoriet: deze club startte met een 6-1 overwinning op Push.

De cricketwedstrijd, die Zondag aan de Boxlaan werd gespeeld tussen een Brits en een Nederlands elftal, is door de Britten met 81 runs op de eerste innings gewonnen.

VERKORT NIEUWS

Buitenland

Vier Italiaanse vliegtuigen, die door de Egyptische regering waren aangekocht, zijn te Milaan door een explosie vernield. Waarschijnlijk hebben Joodse extremisten deze sabotage gepleegd.

Een Engels schip van 19.000 ton is bij de kleine Cayman-eilanden, op weg van Cristobal naar Cuba, op een rif gelopen. Er woedt een storm in de buurt en men seinde om onmiddellijke hulp voor de 73 opvarenden.

De beroemde toreador Pepe Luis Velasquez uit Sevilla is Zondag bij een stierengevecht ernstig gewond door een dol geworden stier.

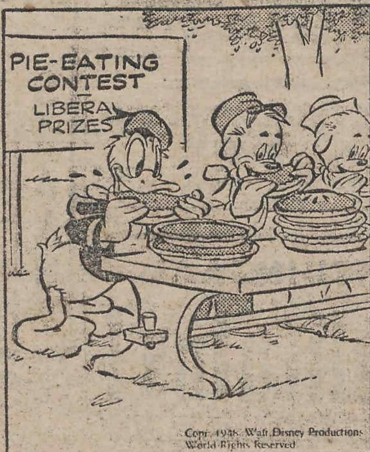
De Russen zullen voor het eerst sinds 1938 weer Amerikaanse films kunnen zien. Dit is het resultaat van de besprekingen van de directeur der Motion Pictures Association met Molotov.

De leider der opstandige Hukbalahaps, op de Philippijnen is met een deel van zijn manschappen ingesloten in de Candabamoerassen in midden-Luzon. De opstandelingen worden met vliegtuigen en motorboten aangevallen.

Zweden is Zondag ter stembus geweest om een nieuwe Tweede Kamer te kiezen. Van de uitslag zal afhangen of Zweden een al of niet socialistisch land zal blijven.

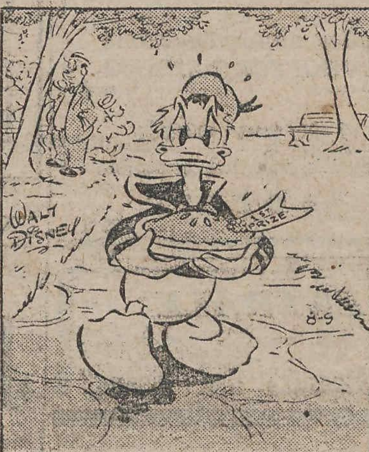
Griekse regeringstroepen hebben in hun strijd tegen de partisanen grensposten langs de Albaanse grens bezet. In het gebied van Janina leden de partisanen verliezen. Van de 400 werden er 54 gedood en 27 gevangen genomen.

Donald Ducks avonturen

Distributie-memo

Wij herinneren U aan :

VLEESDISTRIBUTIE

Heden en morgen op zegel 28 (BI en BII groep) en zegel A 428 geel/blauw (A-groep).

BLUE BAND MARGARINE

Gedurende September op gezinszegel 11. (Zie adv. 1/9).

WERKERSDISTRIBUTIE

Toewijzingen en bonnen afhalen : div. Scholen op heden.
P. R. S. op 23 September.
T. Z. en vrije winkels op 24 September.
A. & B. op 25 September.

TE KOOP aangeboden

COLLECTIE POSTZEGELS

Nederland en overzeese gebieden
Adres : Dr. Ouwehandweg 6.

1877

KUNSTHANDEL NIEBORG

Koop en verkoop Bali-Japara-Chinees

KUNSTVOORWERPEN

Pintoe Besie 24, Bat.-C.

1942

SPOED!

Hebben aanvraag naar Europ. herenkleding, als zomer- en winter herenpakken, zomer- en winter hr. mantels, regenjassen, smoking, rokken, Jacquets, vilthoeden in commissie of eventuele aankoop.

Agentuur & Commissiehandel
VRAAG & AANBOD

Noordwijk boven banketz. Bogerijen, ingang Thibaultweg flat 31E., achter Maison Enoch.

1878

VERLOREN

een tas met schoolboeken, tussen Laan Trivelli en de Soemenepweg. Tegen beloning terug te bezorgen aan Dolf Schotman, Laan de Riemer 2B (tel. Wl. 5492).

1952

„ELK WAT WILS"

Scottweg 21

BIEDT U AAN

Dames- en Herenwinterkleding.

Galanterieën, Fournituren, Garnituren en Parfumerieën.

2 Nw. kleine muurbrandkasten.

1 Nw. moderne Duplicator

1 Nw. borstboor compleet.

1 Gebr. weegschaal + gewichten.

SPECIAAL VOOR RESTAURANTS e.d. :
Borden, kopjes, glaswerk, alluminium- en emaille keukenuitrusting enz.

KOMT U EENS KIJKEN

1925

BANDOENG
Bragaweg

TROCADERO

Denisgebouw

DE

lunchroom van standing

prima consumpties
tegen matige prijzen

Alles onder bekwame
EUROPESE LEIDING

4 × per week

muziek van het ensemble

„SETET"

1947

CENTRALE

4.30 — 6.30 — 9 n.m.

„Moestika dari Djemar"

1897

N. V. KONINKLIJKE PAKETVAART-MAATSCHAPPIJ

LIJN AFVAARTEN VAN BATAVIA VAN 23 SEPT. t/m 7 OCT.

Donderdag 23 September
12.00 u. : s.s. **„Merak"** (lijn EE-sneldienst) naar SEMARANG, SOERABAIA, MAKASSER met overscheep aldaar naar W., N., O. CELEBES, KLEINE SOENDA EILANDEN, MOLUKKEN, WEST-NIEUW-GUINEA.

Vrijdag 24 September
17.00 u. : ss. **„Plancius"** (lijn AA) naar MUNTOK (alleen voor post en passagiers), SINGAPORE, BELAWAN-DELI.

Zaterdag 25 September
16.00 u. : ss. **„Reynst"** (lijn AE) naar SOERABAIA, OOSTHOEK, AMPENAN, BOELELENG.
16.00 u. : ss. **„Van der Lijn"** (lijn AE) naar MUNTOK, PALEMBANG.
17.00 u. : ms. **„Bosnik"** (lijn BC) naar PONTIANAK.
12.00 u. : ss. **„Van den Bosch"** (lijn W) naar PADANG.
16.00 u. : ms. **„F. Amnuputty"** (lijn B) naar CHERIBON.

Maandag 27 September
12.00 u. : ms. **„Dammar"** (lijn CD) naar TG. PANDAN, MANGGAR.
12.00 u. : ms. **„F. Amnuputty"** (lijn B) naar TG. PANDAN, PONTIANAK.

Woensdag 29 September
16.00 u. : ss. **„Valentijn"** (lijn A) naar CHERIBON, SEMARANG, SOERABAIA, OOSTHOEK, BENOA, PADANGBAAI, BOELELENG.
12.00 u. : ms. **„Demta"** (lijn BC) naar PONTIANAK.

Donderdag 30 September
10.00 u. : ms. **„Kalianget"** (lijn AD) naar SINGAPORE, BELAWAN-DELI, PENANG.
16.00 u. : ms. **„Ophir"** (lijn EE-sneldienst) naar SEMARANG, SOERABAIA, MAKASSER met overscheep aldaar naar O. CELEBES.
12.00 u. : ms. **„Maros"** (lijn BC) naar PONTIANAK.

Vrijdag 1 October
17.00 u. : ms. **„Kaimana"** (lijn H) naar CHERIBON, SEMARANG, SOERABAIA, BOELELENG, MAKASSER, AMBON, SORONG, WEDA, TOBELO, MOROTAI, TERNATE.

Zaterdag 2 October
16.00 u. : ms. **„Janssens"** (lijn A) naar TG. PANDAN, SINGAPORE.
12.00 u. : ms. **„De Eerens"** (lijn AD) naar SEMARANG, SOERABAIA.
10.00 u. : ss. **„Reael"** (lijn C) naar MUNTOK, PALEMBANG.
12.00 u. : ms. **„Tosari"** (lijn E) naar BANDJERMASIN.
16.00 u. : ms. **„Banggaai"** (lijn K) naar SOERABAIA, SOEMBAWA-BESAR (alleen voor post en passagiers), BIMA, WAIKELO, WAINGAPOE, ENDE, SAVOE, ROTI, KOEPANG, ATAPOEPOE.
12.00 u. : ss. **„Pahud"** (lijn M) naar SOERABAIA, BOELELENG, AMPENAN, MAKASSER, PARE-PARE.
10.00 u. : ms. **„Batavia"** (lijn V) naar SEMARANG, KALIANGET, PADANGBAAI.

Woensdag 6 October
10.00 u. : ss. **„Generaal Verspyck"** (lijn AC) naar TG. PANDAN, P. PINANG, BLINJOE, DABO, TG. PINANG, SINGAPORE.
12.00 u. : ms. **„Batoebahra"** (lijn KA) naar SOERABAIA, AMPENAN, LABOEAN HADJI, SOEMBAWA-BESAR, BOELELENG.

Donderdag 7 October
17.00 u. : ms. **„Bosnik"** (lijn BC) naar PONTIANAK.
12.00 u. : ms. **„Dammar"** (lijn CD) naar TG. PANDAN, MANGGAR.
12.00 u. : ss. **„Merak"** (lijn EE-sneldienst) naar SEMARANG, SOERABAIA, MAKASSER met overscheep aldaar naar O. K. BORNEO, W., N., O. CELEBES, KLEINE SOENDA EILANDEN, MOLUKKEN, NOORD-NIEUW GUINEA.

Lading wordt in de goedangs onzer Maatschappij aangenomen tot uiterlijk 2 dagen voor vertrek van het betreffende schip, uitgezonderd voor schepen varende in de lijnen AA, C en EE, waarvoor de lading tot uiterlijk 3 dagen voor vertrek wordt aangenomen.

Regelmatig worden extra afvaarten naar PONTIANAK, PEMANGKAT/SAMBAS, PADANG, JAVA-NOORDKUSTHAVENS, TJILATJAP, BANDJERMASIN en SAMPIT gegeven, waaromtrent bijzonderheden op aanvraag worden verstrekt.

In bovenstaande vertrekdata en -uren kunnen te allen tijde wijzigingen worden gebracht.

Inlichtingen hierover worden verstrekt door :

Inlichtingen : K. P. M. Koningsplein Oost 5, Afd. Vervoer (Tel. Welt. 3817)
Aanvraag van passages : K. P. M. Koningsplein Oost 5. (Tel. Welt. 1228).
Boeken van lading : Agentschap K. P. M. Tg. Priok Afd. Uitgaande Lading (Tel. Priok 145)

1945

WIJ BRENGEN U!

Hollandse Herenbaai
Hollandse Lichte shagtabak
van LUB Amsterdam.
Bruyère Tabakspijpen
vanaf ƒ 6.00

BATAVIA - Noordwijk 38B
BANDOENG - Bragaweg 39A

1930

---

29 SEPTEMBER IN DE GROTE DIERENTUINZAAL

Jos Cleber met zijn Cosmopolitains!

1910

UNITED CINEMAS COMBINATION

VERTOONT HEDEN EN VOLGENDE DAGEN

ASTORIA 10.30 v.m. 6—9 n.m. | **CINEMA** 10.30 v.m. 5.30—8.30 n.m.

Robert MONTGOMERY — John WAYNE in

„THEY WERE EXPENDABLE"

M.G.M. PICTURE (Ontsnapt uit de Corregidor) Alle leeftijden

GLOBE 11 v.m. 5.30—8.30 n.m. | **GRAND** 3—6—9 n.m.

James CAGNEY — ANNABELLA in

„13 RUE MADELEINE"

20th CENTURY FOX FILM — 17 Jaar en ouder

MENTENG 3—6.30—9.30

MAI ZETTERLING
David FARRAR — Glynis JOHNS —
Flora ROBSON in

„FRIEDA"

Extra : „KRONINGSFEESTEN IN HOLLAND" 17 Jaar en ouder

CAPITOL Googie WITHERS * 10.30 v.m. 6—9 n.m.

Jack WARNER —
Joan Mc CALLUM in

„HET SPEL IS UIT"

(IT ALWAYS RAINS ON SUNDAY)

Extra : „KRONINGSFEESTEN IN HOLLAND" 17 Jaar en ouder

1931

ALGEMENE BURGERZORG BATAVIA
LEGER WELZIJNSVERZORGING O. S. & O. MARINE

BRIDGEDRIVE

om

HET KAMPIOENSCHAP VAN BATAVIA

In samenwerking met de Bridgeclub „Tjikini" zal door Algemene Burgerzorg Batavia, Leger Welzijnsverzorging en O. S. en O. Marine een open bridgedrive worden gehouden om het kampioenschap van Batavia.

Nadere gegevens betreffende plaats en datum worden nog bekend gemaakt.

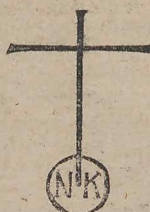
Het inschrijvingsgeld bedraagt :
a. voor burgers en officieren ƒ 4.— per persoon
b. voor onderofficieren „ 2.— „
c. voor mil. beneden de rang v. o. off. „ 0.50 „

Ingeschreven kan worden van Donderdag 23 Sept. — Dinsdag 5 October aan de volgende adressen :

a. **Leger :** Terr. tv. Basis Welzijnsverzorging, Djati Baroe 56.c en via Welzijnsverzorgings-officieren.
b. **Marine :** O. S. en O. Marine, Marine-kazerne, Hospitaalweg.
c. **Burgers :** Algemene Burgerzorg Batavia, Kramat 15, Tel. Wl. 5497 van 9.00 — 12.00 uur.
Heer Daniels, Soendaweg 33, Tel. Wl. 373 tot 2 uur
„ „ 5113 na 2 uur
Heer Toornburg, Moesiweg 18, Tel. Wl. 3680 tot 2 u.

Te vermelden : Namen en adressen volledig.

1928

NASSAUKERK

„EEN GANG DOOR DE GESCHIEDENIS DER CHRISTELIJKE KERK"
in tien cursusavonden
door
Dr. G. W. OBERMAN & Ds. J. J. W. A. WIJCHERS

elke Donderdag van 7 — 8 uur (uitgezonderd 2de Dond. van de maand).

Aanvang 23 September a.s.

Cursuskaart ƒ 3.— (militairen ƒ 1.—)
Verkrijgbaar **Boekhandel NASSAUKERK**

1906

Desgewenst gekleurd

FILMVOORSTELLING

bij U aan HUIS

MENTENG 15 Bat.-C. 1859

Dames Kapsalon

„SWANNY"

S W A N N Y

Noordwijk 14 H
telf. 3910 Wlt.
(naast K. L. M.-gebouw)

Permanent Wave
Watergolf
Haarverven
Opmaak

BLOEMEN MAGAZIJN

1948

Druk Nideum N. V.